

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 240 "

Nr. de Duminică

Pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deak Peresoz-ulca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de
schia costă fiecare ză 20 H.
Manuscripte nu se lu-
polază.
Telefon pentru oraș și
somitat 502.

La masa pusă.

Ciudatul fenomen, ce s'a observat în cursul tratativelor de conciliare politică între noi și Maghiari, nu poate fi mai just caracterizat decât cu vorbele cunoscute în popor: «la masa pusă». Ele înseamnă, că pe când unii dintre noi înfruntă urgia întreagă a vremenilor, pentru a asigura mijloacele de existență unei mulțimi infometate de dreptate, alții vin, tocmai când masa e pe cale să se astearnă, încercând să zmulgă roadele hărniciei neîntrerupte și a abnegațiunii îndelungate. Ceata celor ce nu se îmbulzesc nici odată la război, dar, când mirosul cald de plăcinte se respiră, sânt totdeauna în rândurile dinainte, am văzut-o și de data asta.

E limpede, ca lumina zilei, că dacă din vre-o parte, fie din Viena, fie din partea adversarilor noștri maghiari, se simte tendința de a se apropia de noi, acesta este meritul exclusiv al celor ce, necruțând sacrificii de nici un soi, au rămas pururea în primele rânduri ale luptătorilor. Prin acțiunile conducătorilor oficiali din ultimele decenii, prin organizările noastre istețe și prin neasemănatul avânt și însuflețirea de care au fost străbătute toate faptele, poporul românesc a fost ridicat spre o conștiință națională și politică în accepția modernă a cuvântului. Prin suferințele cele multe de război și alte pedepse, prin cuvântările calde în alegeri, prin rostul presei noastre naționaliste s'a făcut o școală reală politică a mulțimei, s'a deșteptat și disciplinat până la un punct pătura de jos, atât de neglijată în

trecut. Și în felul acesta am încetat să fim o masă inertă și inofensivă în stat, căci cu încetul și pe nesimțite aproape, poporul nostru a ajuns un factor compact, cu care atât prietenii cât și adversarii noștri trebuie să conteze de-acum înainte.

Și ne întrebăm: în tot timpul de prefaceri radicale, de înfrângeri și de înălțări, de zile de sărbătoare, când porțile temnițelor se închideau sgomotoase peste acești neînfrânți luptători, ce făceau toți acești sfătoși consilieri cari se grăbesc acum a pune cu dela sine putere pacea la cale? Unde erau pe-atunci limbuiții Arhieriei, cari se plocnesc în fața guvernului, auzind că e vorba de câștig de cauză? Unde era mălăiața fițuică »Telegraful«, care astăzi se prăpădește de dragul împăcării și unde zăceau scumpii noștri moderați, cari își fac acum apariția, rând pe rând, gata să se așeze la masa oferită?

Ce tăcere era atunci în cetele lor! Ca un paianj în mrejele sale, astfel Arhieriei se înfășurau tăcuți în haina măiastră a aparatului administrativ din Constituția lui Șaguna. Ca niște pelagroși, moderații și trădătorii erau izolați și amenințați în fiecare clipă să fie turțiți de curentul sănătății naționale. De formidabila tărie a manifestărilor unitare s'au pitit cu toții și cei din gremiile episcopoești și cei dela Foen și rămașițele lui Babeș și Pavel Rotariu. Și stăpânitor a rămas de-asupra tuturor curentul acesta, a cărui minte se găsea la frunțașii aleși și a cărui inimă bătea în poporul întreg.

Și ne întrebăm acum: poate să existe un om cu mintea întreagă, care să creadă, că dacă cercurile din capitală se pleacă spre noi, oferindu-ne pacea, ele o fac de dragul sau de frica moderaților, a arhieriei și a altor inofensivi? Nu se poate. Doar cu aceștia guvernele au putut și pot continua să trăiască vecinic în pace, fără învoieli speciale. Arhieriei și spiritele moderate sânt oamenii cei mai tratabili din lume și nu este nici un merit a reduce la tăcere pe cei tăcuți și a îmblânzi pe cei cu zgardă.

Nu Dacă lucrurile au ajuns până aci, este bine să se știe că pacea ce se oferă nu este altceva decât prețul luptei noastre și este recunoașterea tacită a forței inerente neamului nostru, din faza de acum a conștiinței sale politice. Dacă pacea se oferă, este că adversarul nostru recunoaște, că în modul cum s'a condus lupta în deceniul din urmă, s'a dat la iveală importanța pentru statul nostru a elementului românesc, care este un element conducător și nu se lasă biruit. Aceasta este explicarea firească, aceasta e rațiunea faptelor.

Iar așa fiind, ne întrebăm încă odată: ce caută la masa verde figurile acele eșite din cotloane; preoți bătrâni, cu bărbile lungi și cu brațele slăbite; spinări plecate de moderați mercenari și de mărimi improvizate? În toată lumea pacea se încheie între părțile războitoare și nimeni nu intră în tranșii cu transfugii și venalii. Să nu fi văzut încă adversarul nostru falșă situație în care s'a așezat?

Robii dragostei.

(Knut Hamsun *).

— Azi am scris, — am scris ca să mi des-
căr amarul din suflet și să-mi ușurez durerea,
când azi mi-am pierdut slujba ce aveam la ca-
fenea și cu ea deodată liniștea și zilele bune.

Un bărbat tiner, în haine gril venea cu doi
prietenii în fiecare seară la cafenea și se așeza la
masă dintre mesele unde serveam eu. Și veneau
adesea și toți aveau pentru mine o vorbă bună,
mai el nu.

Era înalt și subțirel, cu părul negru moale și
ochii albaștri lunecau priviri reci și indiferente
spre mine; supt nas începuse să i mijească
măstacii.

La început nu-l puteam suferi, dar fiindcă ve-
neam în fiecare seară, mă obișnuisem și când a
fost odată, nu-mi mai aflam locul. Am parcurs
bucătăria și sala cercetând cu privirea în toate păr-
țile și l'am descoperit tocmai la celalalt colț, în
unul din colonade, alături de o divă dela circ...
Când era îmbrăcată într-o haină galbănă și purta
curechi până la coate... Era tineră, cu ochi fru-
scuți și plini de umbră, iar ochii mei sânt
albaștri.

M'am oprit o clipă lângă ei, să ascult ce vor-
beau. Femeea îi făcea reproșuri, pe urmă-i spune
că l'a urât cu el și l roagă să plece. Un glas

*) Cu prilejul aniversării a cincizecea dela nașterea
scriitorului.

de durere mi-s'a trezit în suflet. Maică Preacu-
rată, oare de ce nu vine la mine?

Seara următoare iară s'a întors cu doi prietenii
și s'a așezat la una dintre mesele mele. Ca de
obicei, stam nemișcată, mă prefăceam că nu-l
văd, iar când au sunat, m'am apropiat de ei și
am zis:

— Ieri n'ați fost aici! — Ia vedeți cât a cres-
cut copilă noastră, — zise el întorcându-se că-
tre prietenii...

— Vreați bere? — și la răspunsul lui afirma-
tiv am adus trei halbe în fugă.

Au trecut apoi câteva zile.

Când s'a întors mi-a dat un bilet zicând:
»Du-l la...« I am smuls din mână înainte de a
isprăvi vorba și l'am dus la doamna îmbrăcată
în galbân. Mergând, însă, am citit iscălitura: F.
Vladimierz!

Când m'am întors, m'a privit întrebător. I am
spus că i-l am dat.

— Și n'a răspuns nimic?

— Nu.

Cu un zîmbet bun mi-a întins un lev, zicând
încet: Tăcerea încă-l un răspuns... Și a stat toată
seara nemișcat, privind spre doamna și tovară-
șii ei.

La unsprezece s'a sculat și a trecut la masa
lor. Femeea l'a primit rece, cel doi tovarăși ai ei
au deschis vorba și păreau că-și bat joc de el.
A stat câteva clipe și când s'a întors l'am spus
că cineva l'a turnat bere în buzunarul hainei. A
trântit o mînșă și a privit încruntat la masa din
vecini.

I-am luat haina și am pus-o să se usuce, el
mi-a zîmbit zicând: Mulțumesc roabă. Când a

îmbrăcat o, pe furiș l'am netezit pe spate. S'a a-
șezat apoi privind în bagdadie. Unul dintre prie-
tenii săi a mai comandat bere și când am apu-
cat și paharul lui m'a oprit, prinzându-mă de
mână.

Supt atingerea aceasta mi s'a înmuiat deodată
brațul, el a băgat de seamă și și-a retras mâna
repede... În seara aceea de douăori m'am rugat
pentru el, îngenunchiată dinaintea patului. Și fe-
ricită mi-am sărutat brațul unde-l atinsese el...

...Odată mi-a adus flori, le cumpărase dela flo-
răreasă la intrare. Erau suave și de curând cu-
lese, cu floarea purpurie; a cumpărat atâtea că
fata a rămas cu coșul aproape gol. Le a așezat
apoi pe masă, alături de el, dintre prietenii nu
venise nici unul. De câteori aveam vreme, mă așe-
zam în dosul colonadei și priveam spre el; îl
chiamă F. Vladimierz, mă gândeam atunci.

Trecuse deja o oră. Se uita mereu la ceasor-
nic, eu l'am întrebat nu cumva așteaptă pe ci-
neva? M'a privit cu ochii mari, rătăciți. Nu... nu
aștept pe nime... Ai întrebat ceva? — Da, poate aș-
tept pe cineva? Haide, astea-s a tale și mi-a în-
tins florile.

I-am mulțumit în șoaptă, căci îmi pierdusem
graiul. Mă făcusem roșie de bucurie și am aler-
gat cu respirația întretăiată la bufet, ca să aduc
ceva.

— Ce vrei? m'a întrebat domnișoara dela
casă. Ei, ce crezi? o întreb și eu, fără să știu ce
fac. Ce cred? Ești nebună? și se uită la mine.
Oh! cine mi-a dat florile... Talul trecea în fugă:
— Dă repede, ai uitat să duci berea celui cu pi-
clorul de lemn. — F. Vladimierz — zisei eu
și plecai cu cana în mână.

Mitropolitul Mețianu desminte interviul din »Neue Freie Presse«. »Pester Lloyd«, în ediția sa de ieri seara, aduce următoarea scrisoare a mitropolitului Ioan Mețianu:

Rog ca pretinsul interview al unui colaborator dela ziarul »Neue Freie Presse« cu privire la *apropierea dintre guvernul ungar și românii*, să l rectifică în sensul, că eu, ce privește tratativele pregătitoare, puse în curgere am făcut corespondentului ziarului »Pester Lloyd« declarații lămuritoare, ținute în termeni generali, tuturor celorlalți corespondenți de ziare, însă, deci nici celui dela »Neue Freie Presse«, nu le am dat nici o lămurire specială, ci i-am îndrumat pe toți la declarațiile autentice ce aveau să apară în »Pester Lloyd«.

Afirmațiunile ziarului »Neue Freie Presse« se bazează deci pe simple presupuneri, cărora eu, din parte-mi, nu le-am dat nici un prilej.

Mețianu,
Arhiepiscop și Mitropolit.

Regretăm că desmintirea nu s'a dat la timp, că s'a dat atât de târziu și că nu s'a luat nici o dispoziție pentru a preveni legiti-ma mahnire a presei românești.

— Dl Kossuth despre acțiunea de împăcare. Esteroidul din Ardeal al imperialismului unguresc, »Ujság«, aduce un articol de fostul ministru de comerț, falosul Kossuth Ferencz. Șeful »kossuthiștilor dinastice«, e foarte sceptic și nu leagă nici cea mai mică nădejde de acțiunea de împăcare. Spune că candidații partidului nostru au fost trântiți la alegeri, nu de pretinsa desamăgire a poporului românesc, ci de puterea banului, cu care s'a făcut de astădată o risipă cu adevărat fabuloasă. Ce privește discursul contelui Tisza, constată că nu conține nimic nou. Argumentația contelui Tisza e o argumentație învechită, întrebuintată de sute de inși în trecut, fie în broșuri fie în discursuri par-

lamentare. Nu a fost deci nici înfrângerea partidului nostru la alegeri și nici discursul contelui Tisza mobilul acțiunii de împăcare. Acest mobil e de o proveniență nelămurită și explicația lui am putea găsi mai curând în vorba latinească: *fortuna partem sibi vindicat.*

Dl Kossuth crede de altfel că »chestiunea românească« e o chestiune de caracter administrativ. Reformată în spirit liberal administrația și reglementați după cuviință, micul tiran al administrației, chestiunea românească va dispărea cu încetul. Mai e apoi o datorie a statului să contrabalanseze acțiunea băncilor românești și să facă pe români să simtă că statul se interesează de soarta lor.

Guvernului actual îi dă mâna să facă aceasta — spune dl Kossuth — guvernul coaliționist însă nu putea, deoarece trebuia să se lupte cu mulți dușmani, interni și externi, și de multe ori chiar și cu »prietenii« de bunăvoință prea mare.

E prea viuă amintirea regimului coaliționist în sufletul nostru, decât să-l putem crede pe dl Kossuth.

Declarațiile contelui Khuen. Marele ziar parizian »Matin« publică în numărul său de azi un interesant interview cu contele Khuen. Primul ministru a făcut următoarele declarații:

— Nu sânt îngrijat, căci nu cred ca în viitorul apropiat să izbucnească vre-o criză-balcanică. Sânt adânc convins că neînțelegerile dintre Turcia și Bulgaria se vor aplană în mod pașnic. Nu trebuie să ne temem că agitațiunea macedoneană ar putea trece granițele Boemiei. Panславismul e o docirimă, în care nu mai cred decât poate cei dela catedralele universitare. Am guvernat timp de 20 de ani Croația. Cunosc pe slavii de sud. Pot să-ți dau garanțe că solidaritatea lor nu merge până acolo ca ei să moară unii pentru alții. Marea Serbie e în ochii slavilor de sud în Austro-Ungaria numai o utopie, puțin cred în ea, deoarece slavii noștri știu că noi le dăm mai multă libertate, mai multă nealținare decât ar putea avea dela alte țări.

Despre situația politică internă a Ungariei, primul ministru a spus:

— Țara e liniștită. Nu există rebeli. Țara treagă respiră ușorată. Toți oamenii cu scaun cap s'au convins că era o curată nebunie să hărjoni su toate ocaziile cu Austria, cu care trebuie să trăim în bună pace. A trecut vremea donchișotiadelor. Dorința noastră e să murim umăr la umăr în monarhia dualistică, fără să renunțăm la sentimentele noastre naționale, și ce de altfel nu ne o cere nimenea.

Corespondentul ziarului »Matin« observează că, grație experiențelor ce a făcut monarhia la Praga, la Agram și acum în Ungaria nu e departe timpul, când toate popoarele ei vor părăsi tendințele centrifuge, și vor amuți tânguiri și vor munci împreună la o bună armonie pentru fericirea Austro-Ungariei.

Intradevăr, pentru corespondentul ziarului »Matin« perspectiva viitorului monarhia nu poate să fie decât frumoasă, privită prin prizma trandafire a minciunii, care a debutat cu atâta rutină profesională contele Khuen.

Libertatea de presă în România.

Unul din puținele subiecte de vară, discutate mai cu aprindere de zărele din Regat, este problema libertății de presă, adusă la ordinea zilei prin articolul »Libertatea presei și bandiții de deieului«, publicat de d. Gr. Procoplu, scriitor din Vâlcea, în organul săptămânal »Revista Dacica Craiiei Române«.

Chestiunea fiind de un interes palpabil, urmărit-o și noi și vom expune mai la vale în jurul cărora se învîrte pasionata discuție, subiectul să fie însă deplin înțeles de cititorii noștri, vom da mai întâi câteva informații necesare.

O lege de presă proprie, dezvoltată prin tradiție și prin un fel de drept istoric România

F. nu plecase încă. Când se gătea de ducă i am mulțumit încodată pentru flori. M'a privit stângeni: Le luasem pentru altul.

Da. Le-a luat pentru altul, dar mi le-a dat mie. Mi le-a dat mie și nu celei pentru care le cumpărase și pentru asta puteam să-l mulțumesc. Noapte bună Vladimierz.

Ziua următoare începuse se ploae.

Mă gândeam. Oare ce haină să îmbrac azi, cea neagră sau cea verde? Cea verde că e mai bună. O să îmbrac dar pe aceea. Când am ajuns la haltă, o doamnă sta în ploaie și aștepta tranvalul. Nu avea umbrelă și am rugat-o să ia a mea, dar a refuzat. Pe urmă am închis-o și eu și așteptam. Cel puțin nu o udă numai pe ea.

— Seara Vladimierz a venit la cafenea. Mulțumesc pentru flori, i am zis mândră. Ce flori? — întrebă el. Ah, da. Lasă-mă în pacea cu florile acestea... Dar vream să-ți mulțumesc, răspunși eu.

El dete din umeri: roab'o, nu te iubesc pe tine.

Nu mă iubea, nu. Dar nici nu i-o ceream, prin urmare n'am fost desituționată. Dar îl vedeam în fiecare seară, și se așeza de regulă la masa mea și eu îi serveam berea. La revedere Vladimierz!

Seara următoare a venit foarte târziu și m'a întrebat: Roab-o, ai mulți bani? Nu, durere, n'am, i-am răspuns, sînt fată săracă. A zîmbit. Nu mă înțelege. Am nevoie până mâine.

— Da, am ceva parole, multe, am acasă o sută treizeci de franci.—Acasă? Nu aici?— Așteaptă un sfert de ceas, până închidem și apoi vii cu mine.

— A așteptat și am plecat amândoi; tot drumul am mers alături. Numai o sută de mărci

zise el și nu mă lăsa nici să merg înainte nici să rămân în urmă.

— Stau într-o hichineață întunecoasă, am zis eu când am ajuns la poartă. — Nu merg cu tine te aștept aici, răspuse el.

Când m'am dat jos, a numărat banii zicând: Aici e mai mult ca o sută de mărci. Iată îți dau zece franci bacșiș. Da, da, bacșiș. Vreau să îți dau zece franci, și mi-a întins banii; a dat apoi bună seara și a plecat. La colțul străzii s'a oprit și a aruncat bătrinei paralizate un franc.

Seara următoare i a părut foarte rău că nu-mi poate da banii și eu m'am bucurat că nu mi-i poate întoarce. Mi-a spus că i-a prăpădit. Ce poți să faci roab-o? — zise el zîmbind. Ști, doamna în galbăn!... De ce zici fetei roabă? întrebă un prieten. Doar tu ești mai rob ca ea...

Vreați bere? — întrebai eu rupându-le vorba. Peste puțin a apărut doamna îmbrăcată în galbăn. F. s'a ridicat s-o salute, i-a însă a trecut mândră și s'a așezat la o masă din fund, răzîmând două scaune de ea. F. s'a dus apoi la ea și luând un scaun s'a așezat. După două minute se sculă iarăși și zise cu glasul ridicat. Bine, plec și nu mă mai întorc niciodată. Mulțumesc, răspuse femeea rece.

Cuprinsă de o veselie nebună am alergat la bufet și am spus ceva, mi-se pare am zis că nu se mai întoarce niciodată la ea... Țalul tocmai trecea alături și mi-a aruncat câteva vorbe, îndrumându-mă la ordine, dar nici nu l-am băgat în seamă.

La unsprezece, când s'a închis localul F. m'a petrecut până acasă. Dă-mi cinci franci din cei

zece ce ți-am dat ieri — zise el scurt. Iamă toți zece, dar cu toată opunerea mea mi-a dat cei cinci înapoi să am de cheltueală. — Și de te-aș ruga să vii la mine... dar eu n'am de odăiță... — Nu merg. Noapte bună! Și-a plecat încut pe lângă bătrîna cerșetoare, dar a uitat să dea ceva, cu toate că paralizata se plecase aproape fumos înaintea lui... Eu am alergat la ea și am aruncat câteva piese, spunându-i: Aceste s'au dela domnul care a trecut adineauri pe aici. De cel în haină gri... Domnul cu haina gri... întrebă femeea. Da, dela cel cu părul negru. Il cheamă. Vladimierz...

Și dta ești nevasta lui? — gemu bătrîna. Eu sânt numai roaba lui.

Mai multe seri următoare mi-a spus că nu pot să-mi dea încă banii... L'am rugat să nu mă lăse să pere... Vorbea așa de tare că-l auzia toată noaptea și unii au început să ridă. »Știu că s'au stricat și un mișel« zicea el, și-am cerut banii prumut, cei din urmă bani și acum nu mi-a dat înapoi. Pentru o bancnotă de cincizeci de mărci a și lăsa bucuros să-mi taie mâna dreaptă.

Mă durea să-l aud vorbind astfel și mă mântam cu gândul cum aș putea să-i fac de parole. Dar nu găseam nici un mijloc.

...Pe urmă a zis: »De m-ai întreba ce faci, răspunde... Doamna în galben și circul a plecat de mult!« — Am și uitat-o, nici nu mă gândesc la ea.

— Și cu toate astea i-ai scris, zise unul din prietenii. — A fost scrisoarea din urmă, răspunse Vladimierz.

Am cumpărat o floare și i am prins-o în tonieră, la partea stîngă. Până am isprăvit

me. Întăile începuturi ale tiparului erau sau lipsite de supraveghere, sau încredințate bunului plac al stăpânirii străine. La Iași și la București cenzura își făcea adese ori datoria aspră față de întâile manifestări literare și politice ale presei. La 13 Aprilie 1862 însă s'a votat o lege care garantează dreptul de proprietate scriitorilor și editorilor, iar pe baza acestuia s'a înarticolat §. 24 din Constituția dela 1866 (modificat în parte la 6 Iunie 1884), cu următoarele dispoziții privitoare la libertatea presei.

»Constituția garantează tuturor libertatea de a comunica și publica ideile și opiniunile lor prin graiu, prin scris și prin presă, fiecare fiind responsabil de abuzul acestei libertăți în cazurile determinate prin codicele penal, care în nici un caz nu va putea restrânge dreptul în sine.

»Nici o lege specială nu se va putea înfrința în această materie. Nici cenzura, nici o altă măsură preventivă pentru aparițiunea, vinderea și distribuțiunea ori cărei publicațiuni nu se va putea înfrința. Nici o autorizațiune prealabilă, nici o condițiune nu se va cere dela ziariști și editori. Nici un ziar nu va putea fi suspendat sau suprimat. Delictele de presă se judecă de jurați...»

În limitele aceste ale unor principii din cele mai liberale, cari nu se găsesc decât în țările cele mai democratice, presa din România a putut să se dezvolte în adevăr ca o putere specială în stat și să stăpânească opinia publică. Pentru emanciparea socială a straturilor de jos, pentru cuvenitul control în viața politică, dar mai ales pentru istoria de a informa pe cititori, zărele din România își au, incontestabil, meritele lor. Iar dacă de n'au slujit și scopuri culturale superioare, dacă nu s'au deschis coloanele în măsură mai mare și pentru răspândirea științelor și pentru cultivarea artelor, vina o poartă în mare măsură lipsa de condele mai oțelite, cari să stea la nivelul timpului. Și multele abuzuri tot acestei lipse de condele se pot atribui.

Firește, au fost totdeauna glasuri, cari fără vre-un gând ascuns spuneau, că presa din România, în raport cu libertățile ei, n'a făcut progrese suficiente. Tonul pururea lipsit de obiectiv-

itate al unor zăre, accentul inevitabil de frivolitate al altora, fraza violentă și declamatorică au bătut la ochi și au fost denunțate ca roade exagerate ale libertății. Polemicile personale în orice materie, cu lipsa de considerație față de tot ce este individual, cu insinuări, bănuieli și cu o întreagă serie de manopere înjositoare în tratarea adversarului politic, sânt socotite de mulți ca o plagă, ca o cădere la un nivel inferior al demnității zăristice. La toate aceste abuzuri nu se poate pune frâu, căci s'ar opune dispozițiile Constituției. Iar când, din ani în ani, se ivește vre-un caz de proces, jurații achită de apururi pe acuzați. Va rămânea neuitată indulgența iertătoare a juraților față de un Caion de pildă, care săvârșise o întreagă escrocherie, pentru a calomnia cinstea literară a lui Caragiale,

De câte ori cazuri de aceste devin acute și se dă prilej a semnala neprecisiunile de detaliu și de procedură a legii de presă, plângerile în po-triva escesivei libertăți se aud mereu. Și dl senator Procopiu, în articolul său semnalat, nu face decât să reediteze lucruri cunoscute, când se ridică cu atâta dreptă indignare în po-triva celor »cari fac să nu se poată distinge unde sfârșește încercarea de a lumina opinia publică și unde începe otrăvirea intenționat criminală a acestei opinii publice, unde se sfârșește denunțarea injustiției sau a abuzului și unde începe infamia minciunii, calomniei sau a șantajului«.

Oricum însă, o acțiune pentru ridicarea nivelului de demnitate a presei e binevenită și ne bucurăm și noi, că zărele bucurăștene, cu excepția câtorva mai vinovate, consimt la mișcarea pornită. Zărele din două partide, pe cum și o parte a presei independente, în frunte cu »Universul« par a primi și comenta cu căldură explozia de revoltă a domnului Procopiu. Pornirea aceasta este cu atât mai îmbucurătoare, cu cât o presă mai serioasă, mai conștientă de misiunea ei, mai chibzuită în fond și mai atrăgătoare în formă ar da un ajutor mult mai real vieții publice și mai mult rost existenței noastre naționale.

Nouă în special mișcarea asta ne este cu atât mai simpatică, cu cât vedem că atât dl Proco-

piu, cât și zărele cari îl însoțesc, insistând asupra unor măsuri de curmare a abuzurilor în presă, resping dela început ideea unei știrbiri a libertății garantată prin Constituție. Ar fi în adevăr umilitor de a te gândi la o restricțiune forțată a unei libertăți, pe care singură se poate întemeia progresul modern al societății și nici nu credem că s'ar găsi un Corp legislativ la București, care să atace acest principiu democratic. Dar dl Procopiu și redactorii »Epocei« propun câteva măsuri de formă, fie un juriu de onoare și de disciplină pentru ziariști și editori, fie o altă întocmire a jurisdicțiunii în materie de presă, cum ar fi de pildă recrutarea juraților numai din pături intelectuale mai competente. Și aceasta este în adevăr direcția în care, salvându-se fondul, s'ar putea prin schimbări de forme juridice să se aducă îmbunătățirile așteptate.

Tratativele guvernului cu naționalitățile.

În numărul nostru de ieri am publicat un rezumat al declarațiilor făcute de dl Dr. Teodor Mihali, președintele clubului deputaților naționali, unui redactor al zărului creștin-social »Reichspost« din Viena.

Publicăm astăzi declarațiile aceste în întregime, așa cum au apărut, la loc de frunte, în »Reichspost«.

Iată ce a spus dl Mihali:

»Chestiunea naționalităților a rămas ca și până aici chestiunea politică cea mai importantă a țării. De rezolvirea ei justă e condiționată în rândul întâi dezvoltarea liniștită și pașnică a tuturor popoarelor din Ungaria, — în acelaș timp însă e condiționat viitorul monarhiei. Progresul național și cultural ce se valditează pe toate țărimurile a adus pe tapet și această chestiune.

Situația nemaghiarilor din Ungaria a ajuns intolerabilă. Deosebirea izbitoare dintre Ungaria și străinătate în ce privește libertățile naționale și culturale o resimțim cu toții dureros. Cum se știe, naționalitățile nemaghiare, chiar dacă ne întemeiem pe statistica oficială, alcătuiesc jumătatea populației țării.

Disproporția flagrantă ce există între realitate și ficțiunea sistemului dominant cere în mod imperios o transacțiune, care va trebui să se facă mai curând sau mai târziu; o transacțiune care poate să fie amănată și chiar ciungărită, dar nu mai poate fi zădărnicită.

Chestiunea naționalităților a ajuns actuală supt titlul restabilirii păcii naționale, iar acută a ajuns fiindcă cercurile hotăritoare cer cu stăruință rezolvirea ei. E generală convingerea că monarhul nostru, bun și iubitor de pace, dorește rezolvirea definitivă și justă a acestei chestiuni și noi Români, cei mai credincioși supuși ai Majestății Sale, n'avem motive de-a ne îndoi în sinceritatea acestei dorinți, când bine știm că Maj. Sa, ca un părinte iubitor al tuturor popoarelor din monarhia sa dorește numai binele lor.

Cu toate aceste te izbește faptul că chestiunea împăcării a ajuns atât de acută chiar acum după alegeri și după cunoscutul discurs al contelui Tisza. Noi Români și dimpreună cu noi toate celelalte naționalități din Ungaria, fiind elemente iubitoare de ordine n'am pierdut niciodată nădejda în restabilirea păcii naționale în Ungaria. Dupăce însă de atâtea ori am fost amăgiți în nădejdele noastre legitime, poporul însuș a fost cuprins de o mare neliniște și nemulțumire. Cercurile guvernului unguresc s'au putut convinge despre aceasta cu prilejul alegerilor trecute și au

peam respirația caldă pe mâni și abea am putut intra boldul.

— Mulțumesc — zise el.

La casă am cerut cele trei mărci ce mai aveam de luat și i-le-am dat lui. Aceasta însă era o minciună.

Mă mulțumit de nou și pentru asta.

Am fost fericit toată seara, până când Vladimierz mi a zis deodată :

— Cu aste trei mărci plec pentru o săptămână. Când mă voi întoarce am să-ți întorc toți banii. — La tresărirea mea speriată m'a apucat de mână și mi-a zis : Numai pe tine te am iubit.

Eram speriată grozav că pleacă și nu mi spune nimic, cu toate întrebările mele. Toată sala împreună cu consumatorii mi-se învârtea pe dinaintea ochilor. Nu mă mai puteam stăpâni, l'am apucat de mâni și l'am privit rugător. — Peste o săptămână mă întorc la tine zise el și se ridică zimbînd. Am auzit apoi când l'a întrebât falul: Va să zică ne lași pentru două săptămâni? Eu am ascuit nepăsătoare.

Peste o săptămână și așa se întoarce la mine. Vream să-i mulțumesc cu toată căldura, dar pe când mi-am întors, plecase.

O săptămână în urmă chiar pe când mă întorceam acasă, am găsit o scrisoare. Era dela Vladimierz. Scrisa așa de trist, mi spunea că a plecat după doamna cea galbănă, că nu-mi va putea să-mi dea niciodată banii, căci nevoia l'a bătut și pe el cu totul. Pe urmă se înjura singur numindu-s : »suflet ticălos« și de desuptul scrisorii era isclăit : »Robul doamnei galbene«.

M'am frământat zi și noapte dar nu puteam face nimic. Peste o săptămână m'au dat afară dela cafenea și trebuia să-mi caut alt loc. Ziua trebuia să alerg pela cafenele și oțeluri, am intrat și la privați oferindu-mi serviciile, dar eram foarte tristă și nu m'a angajat nime.

Atunci într-o seară întorcându-mă târziu acasă am cumpărat toate zărele și am citit cu deamănuntul mica publicitate, crezând că totuși voi putea să scap pe Vladimierz.

Ieri l'am văzut numele în zăre — am și citit despre el. Am plecat îndată în oraș — am răfacit pe străzile lungi — și nu m'am întors decât dimineața acasă. Poate voi fi dormit undeva sau ne mai putând merge m'am așezat pe scările vrunei case, dar de asta nu mi mai aduc aminte.

Azi am cetit din nou, ieri însă când am venit acasă am cetit pentru întâia dată. Mi-am frânt mâinile, pe urmă m'am așezat pe un scaun. M'am așezat apoi pe pământul gol, sprijinindu-mă de scaun... Cât mă gândeam, băteam pământul cu palma... sau poate nu mă gândeam la nimic, dar capul îmi vcea grozav și nu mai știam de mine... Pe urmă m'am sculat să plec... Jos în colțul străzii, de asta mi-aduc aminte, am dat bătrânel cerșetore un ban șoptindu i »Ți-l trimite domnul cel în haine grii. — Știi doară...« »D tu poate ești mireasa lui?« mă întrebă. »Nu, eu sânt văduva lui« — l'am răspuns.

Și-am pribegit până azi dimineața pe drumuri. Și acum am cetit iară.

Il chema F. Vladimierz.

putut să constate în același timp că mai ales noi Români am făcut în anii din urmă însemnate progrese pe toate tărâmurile vieții publice. Faptul acesta precum și dorința de sus ne explică de ce se crede că sosită vremea pentru a rezolvi această chestiune mare în interesul monarhiei.

Dacă găsești ciudat că guvernul unguresc în chestia aceasta se adresează și la bărbați cari, pe cât știu eu, n'au rol în politica militantă, — răspunsul meu îți va da lămuririle necesare. Atât actualul guvern, cât și toate guvernele de mai înainte au cerut părerea deputaților naționaliști și între aceștia și părerea mea. Actualul guvern a făcut-o încă înainte de alegeți. Că acum consultă și alți bărbați, dovedește că vrea să cunoască părerile tuturor bărbaților cari au un rol oarecare în viața publică a Românilor din Ungaria. În ce mă privește pe mine, eu nu pot decât să aprob acest procedeu al guvernului, pentru că pe această cale se va putea convinge mai bine cât de adânc sânt înrădăcinate în popor vederile pe cari mi-a fost îngăduit să le expun la vremea sa dlui ministru-președinte.

Câtă vreme însă guvernul unguresc nu va face propunerii concrete, practice și posibile — cea ce până acum n'a făcut nici contele Tisza, nici dl ministru-președinte, — și eu sânt nevoit să mă mărginesc la generalități. Prietenul meu dl Dr. Mihai i-am spus, înainte de ce a avut consfătuirea sa cu dl ministru-președinte, cam următoarele: Nu există decât o singură soluție acceptabilă anume ca condițiile ce ni-se vor acorda pentru restabilirea păcii naționale, să coprindă garanții legislative în ce privește conservarea individualității naționale și interesele culturale și economice ale poporului românesc. În afară de aceste, propunerile trebuie să se facă de așa fel încât să nu jignească demnitatea națională a Românilor și să poată fi acceptate drept bază a discuțiilor de către conferința noastră națională, care e singurul for chemat să aducă hotăriri în chestia aceasta. *Spre cea mai mare bucurie a mea, toate aceste vederi ale mele au fost întru toate aprobate de dl Dr. Mihai.*

Orice încercare a guvernului unguresc sau a altor bărbați consultați — de a face alte propunerii de împăcare, cu disconsiderarea principiilor expuse de mine, va trebui să rămână zadarnică. Poporul românesc e prea dirastic și prea conștient de drepturile sale raționale, decât să poată cândva accepta o altă soluție care ar jigni aceste principii. Cu un astfel de preț nu se poate încheia o pace cinstită.

Pretențiunea contelui Tisza ca deputații naționaliști să intre în unul dintre partidele ungurești nu se poate aduce în congrasul cu sentimentele publicului românesc. *Despre aceasta niciodată nu va putea fi vorba. Noi niciodată nu vom putea renunța la organizația noastră națională.* Menținerea acestei organizații e o necesitate constituțională nu numai pentru un guvern cinstit ci și pentru noi, fiindcă numai ea singură, prin dreptul de control, poate să ofere garanția că drepturile odate acordate vor rămânea neștirbite și nu se vor revoca și că vor servi ca bază sănătoasă pentru dezvoltarea liberă a naționalităților din Ungaria.

Chestiunea aceasta e mult prea serioasă și importantă, decât să poată fi discutată în mod superficial și chiar de acela și rezolvirea ei trebuie să fie temeinică. Nu mai voim să avem parte de soarta ce-a avut o legea naționalităților din 1868.

Regele Carol nu merge la Ischl.

Ziarul »Seara« din București publică sub titlul de sus la loc de frunte un articol pe care îl reproducem la acest loc, fiind chestia care se ocupă de un deosebit interes și pentru noi și frământările noastre actuale.

»Este lucru definitiv hotărât, că M. S. Regele a părăsit gândul de a se duce vara asta la Ischl, ca să felicite în persoană pe bătrânul său prieten, împăratul Franz Ioseph, cu prilejul jubileului său de optzeci de ani. Ziarele oficiale au publicat această știre neașteptată cam în același vreme, în care se auzise că mai mulți frunțași din toate partidele noastre politice ar fi avut intenția să adune mii de iscălituri pe o petiție respectuoasă, adresată Suveranului, ca să nu meargă la Ischl tocmai acum, când guvernul unguresc jubilează de bucuria înfrângerii partidului național român și când bărbații politici ai Maghiarilor îndrăznesc să ne adreseze cuvinte insultatoare.

Renunțăm a cerceta, dacă poate fi vre-o legătură între hotărârea înțeleaptă a M. S. Regelui și între intențiunile foarte explicabile a curentului popular în contra vizitei dela Ischl. Ne mulțumim să constatăm numai coincidența caracteristică și să dăm expresiune satisfacției, care a cuprins opinia publică, la auzul vestii celei bune, că Suveranul nostru rămâne în țară.

Același satisfacție națională a cuprins și pe frații noștri de dincolo, ai căror bărbați politici își aduc aminte și astăzi cu durere și cu groază de efectele dezastruoase ale vizitei M. S. regelui Carol la Budapesta, când dușmani ai neamului nostru, ca Bánffy și Jeszenszky, au fost decorați cu Steaua și Coroana României...

Au trecut patruzeci de ani dela acea vizită fatală și raporturile între Maghiari și Români, de parte de a se fi »îndulcit« precum își șopteau pe atunci diplomații noștri, s'au înăsprit și mai rău. Toate bunele intenții ale guvernelor noastre și ale Suveranului însuși, de a crea o atmosferă populară mai liniștită pentru vecinătatea și prietenia României cu monarhia vecină, au fost zădărnice, ba chiar și exploitate cu cinism din partea politicianilor șovinști ai Maghiarilor.

În castelul său dela Sinaia, în marea Carpaților noștri, M. Sa regele trebuie să se gândească uneori cu amărăciune la îndărătnicia oamenilor de stat ai Ungariei, cari nu L-au înțeles și n'au voit să-L înțeleagă. Dinspre hotarele ungurești veștile dureroase și surdele șgomote de luptă între neamuri trebuie să răzbată, din vreme în vreme, până 'n singurătatea mândră a repaosului regal...

În astfel de momente, foarte duloase de sigur, pentru inima cea nobilă a Regelui nostru, gândul Măriei Sale va fi rechemând cuvintele bărbătești, pe care tânărul prinț Carol al României le spusese respicat, în ziua de 3 Decembrie 1868, reprezentantului diplomatic al Austro-Ungariei cu privire la situația Românilor de dincolo și la propunerile pentru o »înțelegere cu Ungaria«.

Este ceasul cel mai potrivit ca să ne aducem și noi aminte de acele cuvinte istorice. Iată-le,

în textul lor întreg din memoriile M. Sale gelui:

»Prințul revine asupra înțelegerii cu Ungaria. El recunoaște avantajele, însă face rezerva, numai atunci ar putea fi sigur de consimțământul țării sale, când Ungurii și-ar schimba întâi politica lor față de Români ardeleni.

Nu atârână dela mine — zice Prințul — lătura simpatiile firești cari există între țările noastre și între țările vecine de aceeași limbă, de dincoace și de dincolo de munți.

Am, prin urmare, dreptul să aștept, ca guvernul unguresc să facă din parte l tot ce se poate, pentru a satisface plângerile celor 2-3 milioane de Români cari locuiesc în Ardeal și Banat.

Nu considerații această dorință a mea ca intenția unui amestec politic. Stăruiesc asupra acestui punct, numai din cauză că el formează diferența de competență, pe care s'ar putea înțelegerea a guvernului Meu cu acela al statului vecin.

Ca Domn constituțional, ales prin vot popular, sânt dator să țin socoteală de opinia publică dacă este îndreptățită. Și o politică de sinceră și loială, a guvernului unguresc, și supușii săi nemaghiari, ar fi pentru mine mai bun sprijin pe care sânt gata să pun.

Astfel vorbise M. S. Regele Carol acum optzeci și doi de ani către prezentanții diplomaților Maghiarilor, cari și atunci propuneau o »înțelegere româno-maghiară«. Vorbele acestea, morabile eșau dintr'un suflet nobil și dintr'o cugetare perfect cavalerescă.

Dar ascultatu-le-au Maghiarii? Și le-au ascultat? Să răspundă faptele, petrecute de atunci și dincoace.

Peste nouă ani, când noi luptăm pentru înfrângerea țării, sub comanda Măriei Sale Regelui Carol, Maghiarii se prăpădeau de dragă Turcilor, trimeteau dușmanilor noștri voluntăți și bani, opreau cu forța pe Români de dincolo să alerge pe câmpul de luptă al fraților de sânge și se laudau cu nerușinare că »regiment de honvezi ar putea să arunce la mare toată oastea românească«.

Mai departe, la 1881, tot Maghiarii și prietenii lor austriacii au fost acei vecini plini de încredere și de ură, care au făcut sforțări diplomatice desperate, să împiedice recunoașterea statului român...

Câțiva ani în urmă, a izbucnit războiul între noi și Ungaria și toată vremea, dela 1868 până în zilele noastre, Maghiarii au prigonit cu extremă violență pe frații noștri de dincolo.

Iar astăzi? După 42 de ani? După atâtea vezi istorice despre dușmănia Maghiarilor în contra neamului și în contra statului românesc, și tot un bărbat de stat al Ungariei, și îndrăzneț să ne arunce în față insulta, că Ungurii ne-ar ocroti și ne-ar ocroti independența țării, și politica lor »europeană«...

Astăzi, după zeci de ani, se repetă istoria »înțelegerii româno-maghiare«. Iar M. S. Regele trebuie să prețuiască învățăturile istorice. El însuși e un istoric de seamă și mai ales în istoria contemporană. Iar mai presus de toate M. S. Regele ține — ca Domn ales prin vot popular — »opinia publică a țării Sale«...

De aceea, M. S. Regele a renunțat să meargă la Ischl.

	<p>FABRICA DE OBLOANE JALUSINE DE ESSLINGEN CONTRA KAZELOR SOLAR SI STORURI</p>	<p>RONA ERNÓ BUDAPEST TELEFON 23-83</p>	<p>ZABELLA UTCZA 47. TELEFON 23-45.</p>
---	--	--	--

Din străinătate.

Regele Greciei vrea să abdice. Știrile sosite din Berlin anunță că regele Gheorghe voește să abdice deoarece o societate secretă constituită acum de curind are intențiunea să-l detroneze, iar în locul său să proclame ca rege pe ducele Abruzzilor.

Cu toate că la Athena domnește un curent antidinastic, totuși nu se crede ca această societate secretă să fie atât de puternică încât să-și poată realiza planul.

Distincție pentru prințul moștenitor german. L 23 August principele moștenitor al Germaniei va fi proclamat »Rector magnificentissimus« al universității Albertina din Königsberg.

Descoperirea unui complot contra dominației engleze din Indii. »Times« află din Dekkan (Indii) că poliția a operat foarte multe arestări în localitate și în împrejurimi. De asemenea la Calcutta și Raingoon.

Autoritățile făcând percheziții în mai multe locuințe, au aflat unele documente, din cari rezultă că s'ar fi pus la cale un complot contra domniei engleze în Indii.

Influența americeilor de Nord în Africa. America de Nord e pe cale de a provoca nemulțumirea Angliei și a Franței, prin amestecul ei în afacerile statului african independent, Liberia. Iată în ce fel se exprimă officiosul »Le Temps« despre amestecul Uniunii americane în Africa.

— Statele-Unite americane de Nord nu s'au pronunțat încă pentru »protectorat«, dar după cum stau lucrurile, chestiunea e într'adevăr pentru exersarea unui protectorat. Ba mai e vorba și despre infiltrația unui deposit de cărbuni. După cum se vede totul se învârtete în jurul ideii de a infige influența americană într'un colț al coastei apusene a Africii, ceea ce însă Puterile europene pur și simplu n'o pot permite. Liberia e situată între colonia engleză Sierra Leone și colonia franceză Guineea și coastele de fildes. O vecinătate americană n'ar conveni nici Franței nici Angliei.

Republica franceză a dat probă despre buna sa voință, când a încheiat tratatul de delimitare a fruntarilor cu Liberia. Trupele de pază a fruntarilor, puse de președintele Liberiei, Barclay, s'au adresat pentru protecțiune Angliei. Franța n'a intervenit, deși tratatul dela 1907 îi dădea dreptul acesta. Răbdarea Franței a mers până la slăbiciune și completă nepăsare.

Pentru a scăpa de consecințele responsabilității sale, Liberia s'a adresat la America de Nord. Lucrul e natural, dar n'ar fi un ce, ce de sine se înțelege, dacă America de Nord ar accepta rolul ce i-se oferă. Liberia nu e San Domingo. Franța și Anglia pot să invoace interesele lor specifice în contra planurilor de intervențiune ale lui Knox în Africa occidentală.

Dacă Liberia rămâne absolut independentă, atunci la rigoare Franța ar putea să supoarte neorânduielile din republica aceasta africană, dar dnii Pichon și Sir Eduard Grey își vor modifica imediat atitudinea lor, dacă în locul anarchiei din Liberia s'ar instala o mare putere.

Dacă guvernul francez e destul de înțelept, zece »Le Temps«, va ști evita ca să se mai facă »erori« pe o frontieră de 800 de kilometri. Linia de frontieră odată trasă, trebuie respectată în mod efectiv. Așa cer interesele coloniilor Guineea și a coastelor cu fildes. Să nu se mai repete »erorile« dela fruntarile Congului. Din cauza

nesiguranței ce domnește azi în Liberia, Franța nu poate exploata bogățiile solului dela Caosly. Dar acum, când ministrul de externe al Americii de Nord, d. Knox, se pregătește să se amestece în Liberia, probabil că se va trezi guvernul francez din toropeala lui de până acuma.

Iată pe orizont deci un conflict cu America de Nord în Africa! Ca noutate în sezonul »mort« nu se poate contesta că n'ar fi interesantă.

Dela Luduș.

— Corespondență particulară. —

Azi Duminecă în 7 August st. n. și-a ținut adunarea generală despărțământului »Mureș-Luduș« al Asociațiunii în școala gr. cat. din Luduș. Președintele despărțământului Ioan Boeriu preot în Lechința după o cuvântare potrivită a deschis ședința. Secretarul despărțământului Andreiu Badiu, preot în Luduș raportează despre activitatea despărțământului din anul trecut, iar casierul Vasile Suciu, preot în Căpuș prezintă rațiunile anului trecut și cere să fie aprobate.

Ședința s'a suspendă pentru a censura socotelile. În timpul acesta Liviu Dan cand. avocat Mocin ne citește o prea frumoasă disertație despre tinerimea de acum 50 de ani. — Zugrăvește foarte plastic eroii națiunii noastre cari s'au adunat la sfat pe »Câmpul Libertății« — apoi face comparație între tinerimea de atunci și între cea de azi. — Disertația drăguță scrisă într'un limbaj corect și curgător a fost mult aplaudată de publicul de față.

După disertație s'au primit socotelile din anul trecut — apoi s'a pertractează chestia cu donația »Aron Boca Velchereanul«.

Protopopul Nicolae Solomon din Luduș ne spune cine a fost Aron Boca Velchereanul apoi arată o epistolă a regretatului în care își exprimă dorința că vrea să doneze întreaga sa bibliotecă despărțământului »Mureș Luduș« a Asociațiunii. Dorința aceasta însă nu ș'o putut-o îndeplini fiindcă la răpit prea iute moartea din mijlocul nostru. Fiind de față la adunare urmașul regretatului Aron Boca Velchereanul, dl Nicolae Boca, acum domiciliat în România — s'a sculat și a declarat că el nu vrea să schimbe dorința părintelui său — și dăruiește toată biblioteca despărțământului. Iar pentru augmentarea acestei biblioteci mai plătește încă suma de 200 coroane presidiului. Despărțământul primesce cu însuflețire donațiunea făcută și îl aclamează pe dl Nicolau Boca de »membru de onoare al despărțământului« Mureș Luduș« al Asociației.

După acesta s'au mai desbătut și alte chestiuni și la sfârșit a ținut Alexandru Lupeanu teolog de Blaj o frumoasă disertație despre *Dr. Augustin Bunea*. Dl Lupeanu are o peană bună și un limbaj bun — așa încât publicul nu s'a obosit ascultând disertația, de altcum cam lungă.

La adunarea despărțământului au luat foarte puțin parte. — Ba am observat că oameni cari ar trebui să stea în fruntea societăților noastre culturale au absentat — din ce motiv nu știu!

Afară de membri sus amintiți ai presidiului și afară de disertanți mi-am însemnat următoarele doamne: dna Dan, dna Boer, dna văd. Laura Boer, dna Suciu, dna Rusu orosz, dna Dr. German, dna Boca, dna Rusu, dna Dr. Moldovan, d-șoara Victoria Mesaroșiu, Turda, d-șoara Nița Bozac, Sâmbotelec, d-șoara Leme Boer, Lechința — apoi următorii domni: Nicolae Solomon protopop, Luduș, Dr. Valer Moldovan avocat, Turda, Dr. Augustin Rațiu, Dr. Eugen Mesel, Dr. M. Hallă Moldovan și Dr. Gregoriu German, cand. advocați — apoi Dr. Ioan Dan medic, Mociu, Dr. Pompei German, medic Iercaia apoi preoții: Romul Orleanu Precub, Bas. Mureșan, Vodă T. Harșan Popu, G. Danilă, P. Busoiu, apoi o pleiadă întregă de tineri dintre cari mi-am însemnat pe Ioan Precub, teol. Budapesta, N. Poruțiu teol. abs., N. Barițiu, M. Oltean, învățător, P. Cismaș, învățător, Vasile Morar, Inv., Ioan Danilă, forestar,

Alexandru Mesaroșiu, funcț. de bancă, Carol Rössler, Romeo Dan și un grup de țărani.

Păcat că inteligența, tinerimea noastră de aici să însuflețesc așa de puțin de instituțiile noastre culturale — pentru că cu cât a fost mai puțin la ședințe cu atât au fost mai mulți seara la trecere. — Sala era *archiplină* și numai pe periclitarea bățăturilor și a integrității corpului puteau dansa câte o tură. Să crede că lucrurile de căpetenie a inteligenței de aici e petrecerea numai din silă ca de voce bună mai vin la nările Asociațiunii deși cea de azi a fost foarte bine reușită și disertațiile d-lor Dan și Lupeanu nu ar fi stricat să le asculte tot publicul din Luduș și jur care s'a prezentat în număr așa de frumos la petrecere. Cum zic sala a fost *archiplină* la Cuadril și la Romana au numărat 86 părechi danșatoare — și câți am rămas cari nu am putut danșa, că nu am avut loc.

Un fapt trist am constatat însă, asupra căruia atrag atențiunea comitetului aranjator și anume otellerul trebuie tras la răspundere pentru taxele hoibile de ex. pentru o friptură am plătit 2 coroane, ceea ce nici în cel dintâi otel din Budapesta nu am plătit.

Dealtcum petrecerea a succedat foarte bine — animația mare și danș până în zori. Gr.

Cronică pedagogică.

Progresul nostru cultural.

În prețitul nostru ziar »Tribuna« am citit cu atențiune toate cele scrise și desbătute în scopul ameliorării și asigurării progresului nostru cultural.

Din propunerile pertractate în comunicatele aruate până acuma eu nu consimțesc nici cu u pentru că instituirea inspectorilor tractuali, ce p a se intenționa, reclamă o sumedenie de sal nouă, diurne și spese de călătorie, și noi rom săntem prea de totulul săraci pentru a supdări și mai urcate; iar de altă parte nici chila ființarea inspectorilor tractuali nu ni-ar aduce zultatul în general dorit.

Între astfel de împrejurări, după modesta mea părere, nu ne rămâne alt remediu, decât ca restrângându-ne la forțele de până acuma, să cercăm validitatea cu mult mai energică și rigoroasă a acelor, și anume ca venerabile consistorii prin organele lor, adecă prin protopresbiterii tractuali și prin inspectorii locali să exercite controlul cel mai sever întru ajungerea progresului cultural, și acest control consistoriile, protopresbiterii și inspectorii locali să-l și execute apoi cu cea mai deplină stricteță, grabnic, fără trăgănare și fără cruțare; pentru că acei învățători ori inspector local, care nu e conștient de chemarea și datorințele sale, nici că își merită salariul, în prezent prețindenea ameliorat și postul său ouorific de controlor împreunat și cu datorințe mari și nouă sfinte.

Și statul încă procede strict în realizarea pretențiilor sale față de școalele noastre confesionale, și dacă cei chemați își dau toată truda a satisfacă pretențiile statului, atunci nu are înțeles, ca noi, cei ce suportăm dările grele școlare să fim mai indulgenți și indiferenți față cu interesele noastre morale și culturale.

Toată strictețea însă în aceasta direcțiune va rămânea fără rezultat până atunci, până când nu vom avea un plan de învățământ compus și prelucrat limpede, într'un stil și limbă ușoară cu grija și priceperea cea mai mare didactică, care plan, compus nu numai prin învățători, cum s'a făcut până acuma, ci și pe lângă conlucrarea celor mai destoinice *învățătoare dela sate* — nu dela orașe, căci acestea nici pe departe nu cunosc economia de casă și alte recerinte rurale și familiare — ar fi apoi să se tipărească și împărțască, spre studiere și aplicare conștiențioasă, tuturor, învățătorilor, învățătoarelor, directorilor și inspectorilor locali, precum și protopresbiterilor tractuali.

Pentru cumpărare
pălării pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi.

După aceasta împărțire acest plan ar fi să se introducă ca studiu și manual de obligat, barem în cursul ultim preparandial, unde ar trebui apoi să se propună și explice din tot punctul de vedere, exercitând și făcând probe în școlile de practică, alături de fiecare institut preparandial, ca astfel să se ajungă oarecare uniformitate și să facete odată acel contrast esperiat la examenele de pe sate, că ceace comisariul din ast an a aflat de bun, cel din anul următor desaproabă și viceversa.

Iar de altă parte, acum la început, pentruca și învățătorii și învățătoarele dela sate și inspectorii locali cu toții și uniform, să poată penetra și mai deplin în cunoștința acestui plan, ar fi cu cale, ca la începutul proximalului an școlar — 2 luni dela împărțire și studiere în acest interval — fiecare protopresbiter să-și convoace preoții, învățătorii și învățătoarele pe 2—3 zile spre a ține o conferință didactică, supt durată căreia să se percurgă, explice și comenteze apoi întreg planul de învățământ.

Căștigându-și acestmod cu toții cunoștința planului, acela să se aplice apoi în școlile și cursul, metoda și rezultatul aplicării preoții, ca inspectorii locali, să-l controleze cu planul în mână tot la 14 zile, iar protopresbiterii barem de 3 ori sub durată anului școlar și rezultatul preoții să-l comunice îndată, fidel și fără cruțare protopresbiterilor și aceștia consistoarelor, cari apoi de-asemena să procedă strict și grabnic față de acela, cari nu-și satisfac conștiincios datorințele în toată privința.

Nu pot însă să nu recunosc și acea, că rezultat și pe lângă modalitățile aceste aspre încă nu-mai atunci putem afla, dacă să vor controla și pedepsi fără cruțare părinții elevilor absenți.

Am terminat.

Voiește și vei fi e zicala noastră străbună, dar nepracticată, la care mai adaug și eu zisa scrisă de Milo Rodenco în articolul său »Răni deschise«, apărut în primăvara trecută în coloanele prețuitei »Tribune«, cam în cuvintele: »Mai mult zel și interesare!« și atunci va prospera și noastră națiune.
A. Mușiu.

INFORMAȚIUNI

ARAD, 10 August n. 1910.

— **Vlaicu zboară.** Din București ni-se scrie: Inginerul Vlaicu a făcut luni, spre seară, noul experiențe de zburat pe platoul Cotroceni cu aeroplanul inventat de d-sa și construit în atelierele arsenalului.

La aceste experiențe au asistat d-nii maior Macri, șeful serviciului de aerostatică al armatei d. maior Mihailidi, d-nii căpitan Ludovic Mircescu, șeful de cabinet al d-lui ministru de război, căpitan Georgescu dela Inspectoratul general al armatei și alte numeroase persoane, prietenii al d-lui Vlaicu.

Prima încercare a făcut la orele 7. Aparatul a pornit foarte ușor și deși a dat motorului o viteză numai de 19 H. P. totuși a izbutit să se ridice dela pământ pe o mică distanță.

A doua experiență a urmat după 10 minute. De astă dată, aviatorul român a dat motorului o viteză de 25 H. P. și a izbutit să se ridice la o înălțime pe 5 metri. A aterisat, însă imediat din pricina unei ușoare înclinațiuni a aparatului.

Când a volt să facă a treia experiență, a început să bată un vânt cam tare care a determinat întreruperea experiențelor.

După încercările de astă-seară, am impresiunea că dl Vlaicu va izbuti să facă zbururi frumoase. Ceace îl lipsește, până acuma, este singuranța în conducere.

De sigur, însă, că o va căpăta în cursul experiențelor pe care le face.

— **Conferința consiliului fundației Gojdu.** Se anunță din Budapesta. Consiliul fundației Gojdu va ține conferința la 29 August la Sibiu în care se vor lua hotărâri asupra petițiilor pentru burse.

Este de notat că anul acesta s'au înaintat mai multe petițiuni ca în anii trecuți.

— **Alegerea de preot protopop în Lipova.** Ni-se scrie: Comuna bisericăscă Lipova a avut Duminecă o zi însemnată, având a și alege pe preotul său, căruia i se va încredința mai târziu și conducerea tractului protopopes: al Lipovei. Dintre cei 7 candidați, părintele Florian Roxin a întrunit 213 voturi, Dr. Teodor Botiș, 56 și Terentie Opresan 4 voturi. Avem nădejdea că consistorul va respecta dorința obștei ce s'a manifestat acum în mod atât de nelindios, — ca, în sfârșit pace să se facă...

— **Trecerea Alpilor orientali cu balonul.** Se anunță din München. Balonul »Turn-club« în 11 ore a trecut peste Alpilor orientali, și a descins la St. Iohan. Balonul în unele locuri s'a ridicat până la 433 m. înălțime.

Cum a biruit Burdea? Cetim în »Sentina«: Se știe, că nu numai oamenii fără vot, ci și morții la alegerea din urmă de deputat dietal au votat cu Burdea. Ca să dovedim aceasta, ne provocăm deocamdată la comuna Mărul. Această comună a dat lui Burdea 77 voturi. Intre votanți sânt și Ilie Balint Nr. 112, Apostol Fironda Nr. 155, Nicolae Ionescu Nr. 58, Ion Ionescu Nr. 161, Alexandru Popovici Nr. 62, Ion Seveșan Nr. 110, Mihai Beca Nr. 77, Simion Grozav Nr. 79, Damian Malăescu Nr. 116 și Prinz Benő.

Dar Ilie Balint, Apostol Fironda, Nicolae Ionescu, Alexandru Popovici și Ion Seveșan n'au fost la alegere în Caransebeș. Mihai Beca a murit în Mai, Simion Grozav a murit în August 1909 în casa de nebuni din Cluj, Damian Malăescu a murit în Septembrie 1909. Un Benő Prinz nu se află în comuna Mărul. Ce zici Szilardie la mișeliile aste? Câte voturi date de oameni cari n'au vot, și de cari sânt morți, nu se vor fi strâns din Ferdinandsberg, Rusberg, Ruschița etc.?

— **Moartea artistului Radovici.** Din Craiova ni-se anunță: Azi, Marți, la orele 2 și 15 minut și-a dat ultima suflare artistul Dumitru Radovici.

Lovit de o crudă boală, în mai puțin de două luni și-a dat obștescut sfârșit.

Născut dintr'o familie cu vază din Tecuci, Radovici după ce și-a terminat studiile a simțit mare vocație pentru cariera de artist dramatic.

Odihnească în pace!

— **Un soldat condamnat la moarte.** Luna trecută a fost omorâtă proprietara unei cafenele din München, care avea obiceiul să dea mici împumuturi soldaților. Zluz următoare ucigașul a fost prins în persoana unui soldat de infanterie cu numele Vögerle. După cât mărturisește singur, omorul l-a făcut ca să scape de datoria ce avea

la femei și apoi ca să-și facă rost de parale, căd se gătea să plece în concediu.

Azi nenorocitul soldat a fost condamnat la moarte de tribunalul militar.

— **Un scriitor modest.** Presa și cercurile literare norvegiene au sărbătorit zilele a cincizeca aniversară a scriitorului acestea Knut Hamsun, unul dintre cunoscuți scriitori de seamă ai Norvegiei, care de multă vreme trăește viață de sihăstrie în localitatea Koppang din Nordul Norvegiei.

Anii din urmă scriitorul n'a mai eșit în lume, ci lucrează muncă fără preget în ogrul literaturii. După cât se anunță din Cristiania, chiar cu prilejul serbărilor scriitorului, după ce a refuzat toate invitațiile prietenilor, a plecat în călătorie ca să nu fie silit să ea parte la ele. Mulți dintre prietenii lui din Cristiania credeau că călătoria lui e numai un pretext și au plecat la el în Koppang, unde s'au convins că de fapt scriitorul a plecat cu expresul de Nord, dar nime nu știe unde.

Din toate aceste se vede rara modestie ce caracterizează pe Knut Hamsun, care cu un dispreț neobicinuit unui scriitor sfidează zgomotul ce fac prietenii în jurul numelui său.

— **Bucovinenii în România.** După cum se știe, societatea corală a Românilor din Cernăuți, Lumina, face de prezent o excursiune prin principalele orașe din România. Pretutindeni frații bucovineni au fost primiți cu dragoste și cu entuziasm. În toate orașele, pe cari excursioniștii le-au vizitat până acuma, ei au dat concerte cari au avut un succes strălucit. Cu deosebire în orașele din Moldova — dela care frumoasa Bucovina a fost smulsă prin viclenia streinului cotropitor. De prezent excursioniștii bucovineni sânt la Plocești. În cinstea lor orașul a fost frumos pavoazat. Un comitet anume format a organizat o serie de serbări.

— **»Revoluția« dela Cotroceni.** Din București ni se scrie: Chestia cu »revoluția dela Cotroceni« se complică. Din ancheta făcută, rezultă că vinovat ar fi și un soldat, care pusese ochii pe o țigăncușe curățică. Faptul acesta a revoltat pe părinții ei. De aici apoi scandalul. Lucrurile pot lua o întorsătură neașteptată, întrucât zărele au început o adevărată campanie, cerând pedepsirea vinovatului și luând apărarea tinerei fete care și-a apărât castitatea. Un frumos articol scrie un ziar de dimineață relativ la această chestiune.

»Pentru că e țigancă, trebuia să fie pângărită și astfel să se evite scandalul?

Pentru că e țigancă, trebuia oare să nu aibă simțul cinstei: trebuia să-și predea corpul acelora cari voiau să-și bată joc de el?

Pentru că e fată de țigan, nu i se îngăduie de loc să-și apere castitatea, să aibă și dansa vre un vis, nu i-se permitea nici una din iluziile pe cari le are ori și ce fată?

Să fie de vină țiganii cari au sărit în ajutorul acelei fete? Să fie de vină pentru că au oprit săvârșirea unei nelegiuiri?

Cercetările continuă. Și în cazul când inviniurile se vor adevăra, pedeapsa vinovatului va fi exemplară. O și merită.

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta pentruca dela **Székely și Réti**

se capătă garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor și constă din: 2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de **360 coroane.**

Tot aceeași cu toalete în 3 părți **400 coroane.**

Mare economisire în spese de transport, pentruca întreaga garnitură se expediază franco conform tocmelii separate, în oricare parte a Ardealului în provinciă la dorință prezentăm în persoană be... olecție de mostre și servim cu pro... asemenea. — Să fim atenți la firmă.

— O invitare nostimă. Corespondentul nostru din Turda ne scrie:

Azi am primit o invitare dela curatalatur «beszericeii» gr. cat din Hădărău (comit. Turda-Arleş) pe care o publicăm în întregime.

Curatalatur beszericeii gr.-cath. din Hadarau ve invita cu toată onoarea la Sfintirea nou edificotei beszerice care se va serba în 28 August st. n. a. c. împreună cu petrecere în pavilionul construit sere acest seop. Inceputul la 7 oare scara. Pretiul de intrare de persoana 1 cor. de familie pana la trei membri 2 cor. Hadarau în 2 August n. 1910. Venitul curat e destinat în în favorul bisericeii gr. cath. din loc. Comitetul aranjator Alecsandru Deac cassar. Teofil Popp presedinte. George Deac vicepresedinte. Basilui Popp controlor. Subrasolvirile si ofertele marinimose se primesc cu multmaitia si se vor quita pe calea ziaristica. În pauza si va juca Caluseriul si batuta. N. B. Prea Stimatele familii sun avizate la proviziunia proprie. Pentru quartire si beuturi coraspuzetoare se va ingrijii cmitetul arangeator.

E ruşine ca un curatalatur bisericesc, sau pe româneşte, un curatorat bisericesc în frunte cu un preot român să-şi uite întru atâta de datorinţă. Dacă nu am avea tipografii româneşti — sau dacă am fi în mijlocul Africei — nu mi-ar fi ruşine să lăscălesc o astfel de invitare. — Dar având tipografii româneşti destule, — la cari să lucrează destul de ieftin — să se aple un curatorat întreg care să sprijinească mai bucuros o tipografie jidano-maghiară — asta nu o înţeleg!

Azi când s'a pornit pe toate terenele lupta pentru limba noastră strămoşească — să se aple un comitet parochial — pe Câmpia Ardealului — adevărat în centrul românismului — aproape de Cluj, Blaj, Orăştie şi Sibiu unde se află tot atâtea tipografii româneşti — care să lăscărească mai bucuros invitările la o tipografie jidano-maghiară ce nici nu a cutezat să şi scrie cinstitul nume pe cap de opera sa.

Văzând acest lucru şi-se pare că onoratul curatalatur a făcut din adins acest lucru — ca jidanul să ne poată schimonosi limba. Azi, când nu peana ci sabia susţine o naţiune — cum zice bătrînul Urechă nu s'a aflat un singur om dintr'un întreg curatorat bisericesc care să protesteze contra acestul lucru.

E destul de trist!

Gr.

— Un succes al unor Românce în strălăţitate. Citim în ziarele din România: Aflăm cu o deosebită plăcere că încă două Românce s'au distins la studii în strălăţitate.

La examenul de absolvirea Şcoalei de ţesătorie din Milano au reuşit cu mare succes doamna Lucia Niculescu şi domnişoara Elena Nestorescu, obţinând diploma de absolvire, fiind clasificate a III-lea distinsă cu premiul al III-lea şi mare medalie de bronz, feliicitate şi laudate de întreg juriul examinator atât în examen cât şi la banchetul ce s'a dat în onoarea diplomaţilor premianţi ai acelei şcoale.

Această isbândă pe lângă că ne mândreşte ca Români, dar mai are şi un mare interes pentru ţară care vede în d-na Lucia Niculescu şi d-ra Elena Nestorescu elemente puternice pentru organizarea industriei ţesătoriei, care precum se ştie, este în formaţie la noi.

D-na Lucia Niculescu şi d-şoara Elena Nestorescu, sânt filcele domnului Vasile Nestorescu, distinsul institutor şi director al şcoalei »C. A. Rosetti« din Bucureşti, care mai are copii, cari pe câmpul artelor, au dus faima neamului în strălăţitate.

— Un ofiţer englez îndrăzneţ. Din Londra se anunţă: Locotenentul Allau Sutter dintr'un regiment de artilerie din Tynmouth a fost trimis înaintea unui consiliu de războiu pentru că a publicat o scriere intitulată »Sistemul armatei, sau cum se poate risipi 30 milioane lire anual, în timp de pace«.

În lucrarea sa, autorul critică profund armata engleză şi pune într'o situaţie ridicolă pe mai mulţi ofiţeri superiori.

El spune, între altele, textual:

»În armata britanică războiul este socotit ca o plăcută întrerupere a serioasei ocupaţii care este tenysul.

»Noi n'avem oameni serioşi în armată; deşi războiul cu burii ar fi trebuit să ne înveţe minte.

»Dacă n'am dreptate, spune autorul, duceţi-mă înaintea justiţiei«.

— O bogăţie îngropată. Catastrofa m'nerilor belgieni din 11 Iunie a secerat mai multe victime între cari şi un biet muncitor care trăia în cea mai neagră mizerie cu familia. A fost îngropat la un loc cu cellalţi nenorociţi şi ai săi au rămas pe drumuri. Zilele trecute în loteria expoziţiei universale din Bruxelles a avut loc tragerea şi toate câştigurile au fost ridicate, afară de premiul principal de două sute de mii lei. Acum s'a constatat că premiul a fost câştigat de minerul nenorocit; biletul de loterie însă a fost îngropat cu el. Familia reposatului a cerut autorităţilor voie să exhumeze mortul, spunând că biletul e cu siguranţă în buzunarul din stânga al hainei de sărbătoare cu care a fost îngropat şi cu care fusese şi la expoziţie.

— Cununie. Dl Dr. Alexandru Muntean lşi anunţă cununia sa cu d-şoara Elena Fabian, ce va avea loc la 14 August n., în biserica gr. cat. din Beiuş.

Felicitările noastre.

— Principele în exil. Ziarul »Depeşa« din Belgrad publică un articol sub titlul »Principele în exil« prin care atacă guvernul sârb că face mari greutăţi principelui George, cu privire la întoarcerea sa în ţară.

Ziarul face un apel la toţi prietenii sinceri ai dinastiei Karagheorghevici ca să obţină dela guvern condiţiuni favorabile pentru întoarcerea principelui George.

— Atentat contra primarului din New-york. Ieri pe când primarul New-yorkului se pregătea să se urce pe bordul vaporului »Wilhelm« ca să şi înceapă călătoria prin Europa un individ a împuşcat cu revolverul asupra lui. Glonţele a pătruns în gât, pe supţ urechea dreaptă, cauzând o rană adâncă care probabil va provoca moartea.

Atentatorul s'a aflat în persoana unui gardian, dat afară din slujbă din cauza neregularităţii în serviciu, care era şi în serviciul scandalosului partid Thaman, prigonit în alătea rânduri de primar. Se crede că inspiratorul atentatului ar fi însuş partidul.

Mihai Radu croitor pentru domni, Cluj (Kolosvár) strada Jókai Nr. 2. se recomandă on. public român.

? : Dentist român în Arad. :
? VIRGIL MUNTEAN ?
:: Szabadság-tér No. 3. ::

Cronica socială şi artistică.

Petrecere în Hunedoara. Tinerimea română din Hunedoara şi jur invită la petrecerea cu joc ce va avea loc Sâmbătă, 13 August n., în grădina hotelului »Strauss«. Inceputul la orele 7 seara.

Teatru în Rodna. Tinerimea română din Rodna-veche şi jur invită la producţiunea teatrală ce va avea loc cu prilejul adunării generale a secţiei Năsăud a »Astrel«, — la 14 August n., în sala şcoalei din Rodna-veche. Se va juca: »Chir Zuhardé«, comedie de V. Alecsandri. Inceputul la orele 8 seara. După teatru danş.

Adunarea generală a fondului de teatru din 28 şi 29 August n 1910. Pregătirile pentru primire şi bunagăzduire a societăţii de teatru la Reghin urmează supţ îngrijirea următoarelor

I. Comisiunea pentru încuvertirarea oaspeţilor. Preşedinte d. Iosif Popescu directorul »Mureşanului«, membrii: d-nii Dr. Valer Vicaş, Iuliu Maior, Augustin Butăşiu şi Emil Marinovicu.

Publicul doritor de a participa la aceste festivităţi este rugat a se adresa fără întârziere d-lui

Iosif Popescu, pentru a se putea lua dispoziţiile necesare.

II. Comisiunea pentru aranjarea festivităţilor: Preşedinte Dr. Ioan Harşla, membrii: Dr. Euggen Truţia, Dr. Teodor Popescu şi Sabin Popescu.

III. Excursiunea la Borsec se va face ple oaspeţii din Reghin cu trenul de 12 (Marş August n.) iar din Topliţa-Borsec, se va c'nua cu autobusuri, supţ conducerea d'lor T. L. Tilea şi Gheorghe Maior.

Programul declarat este următorul:
Sâmbătă 27 August u. seara la orele 8, seara de cunoştinţă în sala de jos a otelului oraşenesc. Cină à la Carte.

Duminică 28 August. n. serviciu divin la orele 8 dimineaţa. Şedinţa I la orele 10 a. m. Banchet la orele 1 p. m. În sala cea mare a otelului Brad. Serbarea populară dela 3—5 p. m. în pavilionul din promenadă. Intre alte puncte de cor. şi declamaţiuni vor fi şi danşuri româneşti executate de părechi tinere din următoarele 12 comune învecinate: Hodac, Jabeinţa, Potac, Săcel, Sucei, Solovăstru, Milăşel, Fărăgan, Băiţa, Sântu, Rus şi Murăreni.

Sara la orele 7½ concert dat de corul braşovean al bisericeii româneşti sf. Nicolae, cu concursul cântăreţilor Mărcuş şi Crişan — sub conducerea măestrului G. Dima.

Luni, 29 August. Şedinţa a II a la orele a. m.

Seara la orele 7½, teatru dat de diletanşii braşoveni şi reghieni sub conducerea dlui Aure Bănuş, directorul artistic al fondului de teatru.

După reprezentaţiune (o dramă şi o comedie) va urma dansul.

Bilete pentru toate spectacolele se găsesc comertiantul Iacoa Iosif din Reghin şi sea casă.
Comitetul aranjat.

Felurimi.

Spre pol cu zep: 1907 e lucru hotărît a cerceta cu balonul ţinuturi

Mai tîrziu au al... afluire din vecinătatea polului Nord. Hergesel a ales această regiune, fiindcă în timpul verei se bucură de vânturi foarte potrivite, precum s'a încredinţat stînc în doi ani, câte mai multe săptămâni în Spitzberg. Timp de 25 de ceasuri aceeaşi temperatură, a... putere de încălzit a razelor, vîntului slab, ploaie nelnsennată si mai ales lipsă desăvîrşită de furtuni neaşteptate.

Pe de o parte, comisiunea specială a cercetării condiţiilor ţinuturilor polare, iar pe de alta s'au îndeleitnic cu perfecţionarea baloanelor şi cu adunarea de experienţe.

În Hamburg se va dura o hală, care si mulţimească toate cerinţele şi să dea adăpost bun în orice vreme baloanelor.

Se va dura un balon anume pentru această călătorie.

Comisiunea va cerceta chiar anul acesta ce se cere pentru ca un balon să poată călători în ţinuturile polare, unde şi cum s'ar putea coborî.

Dela cercetările ce se vor face afirmă dacă s'ar va face apoi şi călătoria cea mare.

Expediţia va cerceta golfulurile Spitzbergului ca să aple unde s'ar putea adăposti Zeppeline. Iosif Zeppelin va face alegerea. Spitzbergul e mai e acum o insulă pustie, ci sânt acolo vre câteva sute de lucrări, le o mină de cărbuni; sânt şi companii cari prind balene şi le fierb aici. Nu se ştie dacă portul Zeppelinelor va fi în apropiere de aceste locuinţi omeneşti ori dacă se va găsi un port mai nemerit departe de el.

Expediţia are două vase »Mainz« al Comp. Norddeutscher Lloyd, vas de 2000 de tone şi bine înzăstrat pentru lucrările comisiiei. Apoi e vasul »Phenix«, de lemn închiriat din Trömsøe, de 200 de tone. E foarte tare şi nu s'ar teme, chiar dacă l-ar prinde îngheţuri. Apoi fiind mic va putea intra în fiordurile înguste şi puţin adânci.

Pe urmă se va cerceta de este cu putinţă să

apcoreze Zeppelinurile pe gheața polară fără a avea ajutoarele cu cari s'au deprins pe uscat.

Dacă vor vedea că se poate, vor face cercetări asupra câmpilor de gheață, asupra canalelor din rețele, asupra mișcării acestei ghețe etc.

Va fi pe vas profesorul Drygasises, specialist în expedițiile polare. Vor căuta să pătrună în cîmpul de gheață, să se urce pe ele. Au și un neta pentru încercări.

Asul va face observații meteorologice, căci acestea sînt de cea mare trebuință pentru călătoriile cu balonul. Duce cu ea baloane captive, baloane cu instrumente meteorologice înregistratoare, etc.

Se vor cerceta mirajele, fata morgana și alte fenomene de acest fel. Specialistul Miethe ia parte la expediție și va lua fotografiile științifice.

Se va cerceta adâncimea mării, și viețuitoarele din ea.

ECONOMIE.

Afaceri economice.

Comitetul central al »Reuniunii române agricole sibliene«, în ultimele sale ședințe, între altele, a luat cu vie plăcere la cunoștință scrisoarea parohului Ioan Hanzu din Cacova (I. Seliste), cunoscut bun pomolog, care cumpărând dela Reuniune un număr mai mare de altoi cu prețul de 20 cor., s'a obligat ca să-l planteze în grădina de pomi comună de acolo și cu scop de a-l crește până la anul 1912, când Reuniunea noastră să aranjeze în Cacova sărbarea pomilor, din al cărei prilej, pomii se vor dăruia locuitorilor mai scăpați. Totodată zeulosul paroh a declarat, că va înființa la parohie un fond special pentru prăsierea pomilor, iar comitetul Reuniunii a luat de acum angajamentul, ca la 1912 să dăruiască acestui fond în schimbul altoilor, ce se vor dăruia, o sumă de cel puțin 20 cor.

Faptul, că biroul s'a adresat celor competenți din anul în cursul anului de față a căte unei întreprinderi agricole în comunele Săsași, Jina Șugag, Ludoșul-mare și Gâmbocă, — s'a luat la cunoștință.

Apelul adresat primăriei comunale din Cornăel în scopul aranjării în toamna anului de față a unei expoziții generale locale acolo, cu produse de tot soiul ale economilor noștri din Cornăel — s'a luat la cunoștință.

Reuniunea economică transilvană sărească a ținut concursul Reuniunii în cauza aranjării în zilele din 9, 10 și 11 Oct. n. c. în Brașov a unei expoziții regnicolare de vite de prăsilă, împreună cu o expoziție de mașini și unelte economice (cu produse agricole (cereale, poame, vin etc.) și din industria de casă, și cu scop de a atrage atențiunea României asupra soiului de vite de prăsilă din patrie, expoziție subvenționată cu o sumă mai mare din visteria statului, din care 18.3000 cor. pentru prăsierea vitelor. — Comitetul va lucra în consecvență.

S'a luat cu plăcere act de cuprinsul raportului direcțiunii Insoșirii de credit din Ilmbav, conform căruia, din fondul economic al Insoșirii s'au procurat dela un prășitor acreditat de vite din Agnita 6 vițele de rasa »Pinzgau« curată, în total cu 480 coroane, pe cari le-au sortat între membrii Insoșirii, cu adausul, că norocoșii câștigători a câte unei vițele au luat angajamentul de a pune, după felul introdus la Reuniunea noastră agricolă, la dispoziția Insoșirii prima prăsilă obținută la timpul său dela vițea. Scopul urmărit de a împărtași pe membrii Insoșirii din roadele binefăcătoare ale ei pe de o parte, iar de alta de a răspândi între locuitorii cultura acestei rase de vite, e cât se poate de sublim și de recomandat și pentru celelalte insoșiri sătești Raiffeisen. Mai e de remarcat, că sortirea s'a făcut cu mare solemnitate, asistând obștea comunei, căreia i-s'au ținut vorbiri folositoare din domeniul agriculturii, iar membrii Insoșirii au hotărât, ca cea mai frumoasă din cele 6 vițele să i-se predea drept recompensă vrednicului paroh Ioan Alexandru, sufletul atâtor lucruri bune și folositoare puse la cale în Ilmbav. »Invlăgătorul«.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 7 August 1910.

Prețul cerealelor după 100 litr. a fost următorul:

Orzu nou	
De Tim	21 K. 50
Din comitatul Albei	20 » 70
De Pesta	20 » 50
Bănăținec	20 » 40
De Bacica	20 » 70
Secară de calitate I.	14 » —
Orzul de nutreț, calitate I.	12 » 75
Ovăs de calitate I.	14 » 95
Ocuruz	11 » —

BIBLIOGRAFII.

A apărut revista literară și artistică »Luceafărul« excelenta revistă dela Sibiu a apărut Nr. 15—16 cu următorul sumar bogat și variat: Teodor R. Popescu Cîteva frumuseți ale pămîntului românesc. O excursie dela Sibiu la R.-Vilcea. — Călăuză ilustrată pentru excursioniști. — Alice Călugăru: Barcarolă (poezie). Em. Gîrleanu: Sorțas. Ecaterina Pitiș: Cîntec (poezie). D. Anghel: Anticarul. Z. Bîrsan: Și primăvara nu-mai una... (poezie). Alice Călugăru: Somnul (poezie). Maria Cunțan: Note de drum (poezie). Al. Ciura: La băi. Aurelia Pop: Cîntec (poezie). Vasile Stoica: Strofe (poezie). Poporanismul — O anchetă literară. — Răspunsul dlui Zamfir C. Arbure.

Dări de seamă: Al. G. Florescu, Chinul; Petre V. Haneș, Studii de literatură română; N. Cartoian, Alexandria în literatura românească; D. Anghel și Șt. O. Iosif, Cireșul lui Lucullus, — Portrete (II. Chendi). Albumul Bunea (Al. C.). Dr. G. Maior, O pagină din luptele Romînilor cu Sașii — Șarcea 1809—1900 (L.). Dimitrie Negru, Cum ne naștem? Cum trăim? Cum murim? (T.)

Cronica: Ioan Slavici (T.). Moartea lui Antemireanu. Bursierii »Societății pentru fond de teatru român«. O polonie istorică. Școala de fete din Arad (S. Secula). Moda în București (Em. G.). »Lupta«. Fondul ziaristilor romîni din Ungaria. Un articol al dlui Vlahuță. Muzeul național de antichități. Carmina Valachica. Cel mai vechiu Letopisetz al Țării-Romînești. † Demetriu Cunțan. Secțiunile Asociației. Intrețeri de călușeri în Ibașfalău. Muzeul Asociației. Notițe.

Ilustrațiuni: 28 ilustrații privitoare la articolul »Cîteva frumuseți ale pămîntului românesc«.

La librăria »Tribunel« se află de vânzare, + 10—20 fil. porto:

Dr. Theol. Gheorghe Popovici, Cuvântări bisericești 3.—

Dr. Theol. Gheorghe Popovici, Uniunea românilor din Transilvania cu biserica romano-catolică supt împăratul Leopold I 2:50

Andrei Ghidlu și Iosif Bălan.

Monografia orașului Caransebeș 3.—

Avram Corcea, Balade populare 1:60

Ziaristica bisericească la români, studiu istoric de Onisifor Ghibu cor. 2.—

Limba nouilor cărți bisericești de Onisifor Ghibu » 1.—

Ciocărlan, Inimă de mamă. » 2.—

Speranță, Călătoriile lui Enache Colocoș. » 2.—

Em. Grigorovitză, Schitul Cerebului, povestire din trecutul Moldovei » 1.—

Bacaloglu, Teatru. » 1.—

Dulfu, Isprăvile lui Păcală » 1:75

Lovinescu, Pași pe nisip, vol. I » 2.—

» » » » » II » 2.—

» » » » » De peste prag, dramă în 3 acte. » 1.—

Oprescu, Higiena și economia populară, povestită de Moș Savu » 1.—

Protopopescu, Mișcarea cooperativă. » 2:50

T. Strătillescu, Educația fizică, intelectuală și morală. » 2:50

Babeș, Capra (Vaca săracului). Numeroase foloase ce poate aduce castrățiunea caprelor 1:50

Dr. E. Ettinger, Sfaturi către mame 2:25

Ibsen, Nora, sau Casa de păpuși, dramă în 3 acte 1:50

Mantegazza, Arta de a se însura 1:25

» » » » » mărta 1:25

Metchnikoff, Bătrânețe 1:50

Mirbeau, Progromul —95

Sienkiewitz, Prinsoarea 1:50

Nicolau, Copii nimăului 2.—

Bolcaș Lucian, Năvăliri barbare. Nuvelă 1.—

Comandele de cărți etc. precum și prețul lor să se adreseze către: Librăria »Tribunel«

Arad str. Deák ferencz 20.

Poșta Redacției.

D. Gh. P. Credem că în interesul păcii atât de mult dorită, e mai bine să lăsăm o neinfluențată desfășurare evenimentelor în Lipova. Vă mulțumim de serviciul ce ni-l-ați făcut și te asigurăm că ai văzut cu ochi imparțiali lucrurile. Salutări.

»Totacelaș«. Te rugăm să ne comunici adresa exactă, căci avem să-ți scriem ceva. Când ne mai scrii, silește-te să fii mai mai scurt, mai concis și să te mărginești la un comentariu potrivit al faptelor. Corespondența »De pe valea Someșului«, cu toată bunăvoința, — nu am putut-o întrebuiți.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons.

Nr.ii câștigători ai tomolei pentru zidirea bisericii din Teaca.

0034, 46, 50, 52, 53, 54, 65, 83, 90, 0133, 158, 142, 151, 175, 178, 180, 0212, 237, 0307, 316, 335, 340, 351, 361, 379, 380, 388, 0407, 408, 415, 427, 430, 440, 455, 458, 0505, 506, 507, 508, 558, 0609, 612, 617, 623, 677, 683, 697, 0723, 725, 737, 749, 758, 764, 788, 0828, 855, 856, 882, 883, 892, 0916, 921, 1015, 1016, 1024, 1026, 1055, 1069, 1072, 1075, 1115, 1121, 1124, 1126, 1204, 1209, 1233, 1270, 1278, 1291, 1293, 1337, 1354, 1355, 1374, 1377, 1393, 1444, 1481, 1502, 1550, 1544, 1567, 1604, 1637, 1704, 1706, 1715, 1743, 1769, 1770, 1774, 1782, 1848, 1856, 1860, 1864, 1870, 1877, 1882, 1901, 1903, 1013, 1923, 1941, 2005, 2012, 2039, 2067, 2994, 2097, 2105, 2123, 2128, 2140, 2143, 2176, 2190, 2194, 2200, 2202, 2223, 2238, 2307, 2344, 2345, 2357, 2384, 2433, 2465, 2498, 2433, 2455, 2498, 2511, 2512, 2542, 2553, 2594, 2617, 2660, 2724, 2758, 2779, 2794, 2795, 2842, 2908, 3002, 3017, 3027, 3037, 3125, 3150, 3165, 3188, 3196, 3203, 3243, 3245, 3282, 3312, 3340, 3342, 3350, 3354, 3385, 3397, 3425, 3440, 3444, 3523, 3538, 3560, 3632, 3648, 3673, 3721, 3654, 3762, 3822, 3843, 3875, 3884, 3913, 3920, 3936, 3972, 3974, 3994, 3995, 3998.

„Wällischhof“ sanatoriu

aranjat după sistemul Dr. Lahmann, cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizice și dietitice (1 oră și jum. depărtare dela Viena) în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf:

Maria Enzensdorf (bei Wien)

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

ANUNȚ.

La subscribul se află de vânzare
vin de masă

1909 de o calitate foarte bună, hecto
loc cu 36 Cor. Vinul se vinde în vasul
imparătorului.

Alșa, (u. p. Világos).

Iuliu Groșorean.

Credite pe ipotecă, pe cambiu
și pentru officianți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

: Abonați și răspândiți :
— în toate părțile —

„TRIBUNA“

cereți în toate hotelurile
cafenelele și ospătăriile.

Murmlinger Mátyás,

lăcătar specialist pentru edificii.

Prezintă pentru organizarea electricității
și redarea adâncă a fântânelor arteziane în

Lugoj, str. Weis nr. 6.

Prima
atelier de
reparaturi
în Lugoj.

Prezintăm și executăm **tot felul de**
reparaturi ce se țin de specia-
litatea organizării electrice și a altor afaceri
aparțin branșei de lăcătar.

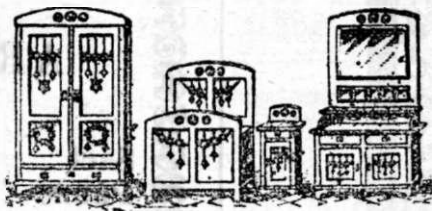
Sfredelirea fântânelor artezice
pe lângă prețuri moderate.

CUMPĂR în orice
cantitate
flori de friguri, soc, frunze
de măslarniță, bolondaică,
ciumăfae, rădăcini și frunze
de mătrăgună, fie verzi, ori
măcate precum și gândaci de frapțan.

Farmacia lui SZOKOLY SÁNDOR, Arad
(în fața de biserică sârbească).

Schuster Ferencz

măsar pentru zidiri și mobile în
Temesvár-Erzsébetváros, Korona-u. 18.

Execută după planuri proprii sau străine

mobile

pentru dormitoare, prânzitoare și sa-
loane precum și aranjamente pentru
cancelarii și prăvălii cu prețuri moderate.

Lucza József

atelier chimic pentru curățitul hainelor în
Szeghedin (Szeged) Laudon-u. Nr. 9.

PRIMEȘTE:

vopsirea și curățirea hainelor

bărbătești, femeiești, de copii și pre-
oșești, postav de mobile, haine
de doliu — mai departe primesc
curățirea penelor de pat,
cu mașina prin ce își redobândește
culoarea albă și uscățimea originală
și vor fi scutite de praș. Comandele
din prov. se efectuează imediat și pr.

Atrag atenția onoratului public a-
supra atelierului meu de **spă-
lătorie și culorare
chimică** existent de peste

50 de ani

cea mai veche în ramul acesta.
Serviciu ireproșabil. — Prețuri conv.

FEICHTINGER J.

Kolozsvár

Str. Paris 5.

Telefon —.

CANARINI

Cele mai fru-
moase cântărețe
moderne ce cântă

zina și la lumină. Cântăreață tină 4, 5 fl.
de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele cana-
rine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Ouătoare 1, 2, 3 și 4 fl.
după soi. Catalog de
prețuri despre papagal,
pasări transmarine măi-
muțe și câini de soi se

capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru
ajungerea comandelor la los în viață se
garantează. — Comandele se pot face la

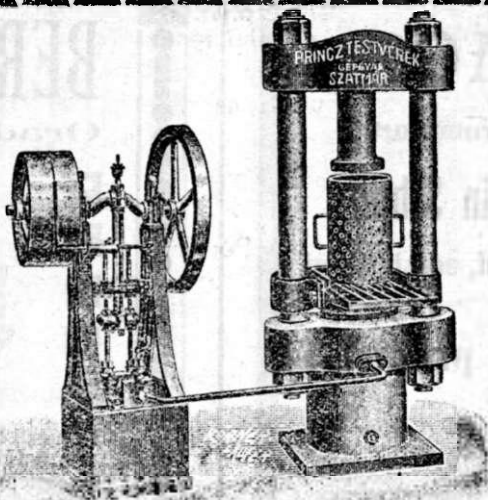
DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Atelierul de mașini și pentru clădit mori

PRINCZ TESTVÉREK

— din SZATMÁR. —

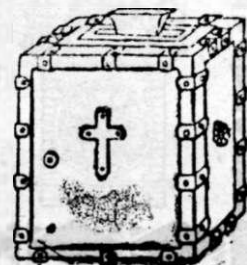
■ Pregătește **petrine** și orice mașini
pentru stors olei, mănate cu apă
■ mașini de desghioat, sfărmat
și prese, pe lângă asta cele mai
■ exacte **transmisiuni** cu
— tracție circumpețială. —

■ Instalăm mori pe tain,
ori cu cilindre.

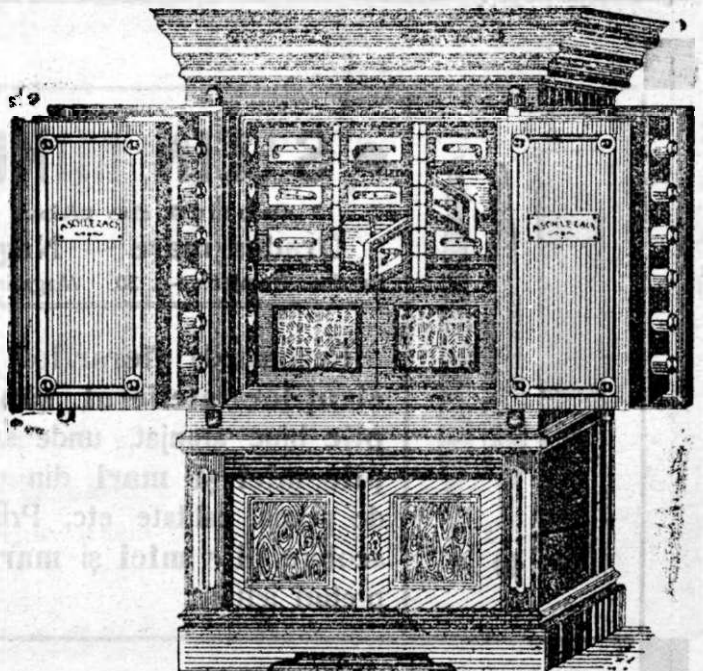
A. SCHLEZACK fabrică de casse
pentru bani și
tesoare în

Sibiu-Nagyszeben, Lederer-g. 2.

Fabrică casse cu sertare din scy-
lolith și asbest incombustibile, recu-
noscute de cele mai bune. Scutare
și casse panțerate sigur din antogen
și thermit, camere panțerate, casse
pentru acte, casete, prese pentru
copiat, lacăte de
siguranță, etc.

Referindu-vă la zia-
rul nostru vi-se trimi-
tă prețuri curente
gratuit și porto fr.
Fabricare din ma-
terialul cel mai bun.

Zinti János atelier de pictură de sticlă
 Budapest IV. Őrök út 79.

Imi las îndrăzneala a atrage atențiunea on. publico asupra atelierului meu de pictură de sticlă.
 Ca specialist fac geamuri de biserică, verande și sufragerii.
 Mai departe plumbuit de lăță, gravuri pe sticlă și rame de aramă, precum și alte obiecte în bransa aceasta.

Telefon 594. Telefon 594.

Institut de împrumutat pânze de dril și saci

BRAUN MIKSA

negustor de fuior în și urzică.

ARAD, Piața Boros Béni Nr. 1.

Depozit pentru desfacere:

Saci	Fuior	Sfori de tutun
Pânze	Sfori pentru vie	Pinză de împac
Valtrapuri	Sfori p. saci	Rețele de pat
Așternuturi	Spagat p. pachete	Saci p stors str
Fringhii	Sfori de legat	Fringhii p. am

Cumpăr și vând saci de făină și țărțe, folosiți.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

B-A-N-I

pe moșii și case de închiriat din Arad
 cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5⁰/₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez speșele de întabulare, convertez datorile de interese mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a
 Institutului pentru credit fonciar din Sibiu
 pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utcza 8. (Casa proprie.)
 (Lângă filiala Poștei.)

Preșe pe lângă onorar acuziteri de afaceri abili și demni de încredere.

Fabricație proprie

La o haină de primăvară sau vară se cere un cortel elegant și modern sau un en-tout-cas.

Firma:

Th. Schmidt

Sibiu (Nagyszeben) Reisporgasse 7.

ofere cel mai bogat asortiment de modele admirabile și culori moderne frumoase, în execuție solidă, pe lângă prețurile cel mai ieftine. Serviciu solid. Reparaturile se fac ieftin și grabnic.

Comandă prin poștă prompt.

BERNACSIK JOZSEF caldărar și special list pentru apaducte

Oradea mare · Nagyvárad, Kertu. 7.

Primește orice lucrări și reparaturi din acest ram, atât hărăgărie cât și apaducte. Recomandă atenții publicului și arhitecților, noua sa invenție brevetată și scutită contra înghețului, pentru spălarea latrinelor; invenția superioară celor asemănătoare, cari se află în circulație, pentru mecanismul ușor și aplicabil ori-unde. Am fost aplicat 10 ani ca primul monter la apaductul orășenesc din Oradea mare.

• **STEIN MIKLÓS** •

fabrică de tăiat pile

Oradea-mare — Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comerțanților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

Fondată în 1885. Fondată în 1885.

Peterka Lajos

fabrică de clasornice de turn, ang. cu contract de capit. Budapesta

Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.
 — Právălia: V., strada Váczi nr. 57. —

Face pe lângă prețuri moderate și garanție de mai mulți ani clasornice de turn, școli, castele și cazarme, primește deasemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă duc ori unde în persoană, prospect face gratuit și trimite porto-franco ori cui

Prăvălie nouă de
ghete pentru dame și bărbați

Oradea-mare—Nagyvárad.

Colțul str. Rákoczi și Nagy Sándor. (Lângă Czillér).

Am muncit ca croitor în Budapesta și străinătate și mai în urmă am fost mai mult timp conducător de prăvălie la renumitul pantofar Ferenczi din Cluj. În urma experiențelor câștigate pregătesc neexceptionabil și cu prețuri moderate ghetă americane și franceze pentru bărbați, femei și băieți, mai pregătesc și ghetă orthopedice conform ordinilor medicale pentru picioare bolnave, apoi cizme elegante (ciobote) pentru vânători și pentru călărit. — La comanda din provincie este de ajuns trimiterea unei ghetă folosite. — Rugând binevoitorul sprijin și on. public, sunt cu distincție stimă:

PAROCZAY MÁTYÁS, pantofar.

În magazinul de
mașini de cusut
biciete

a lui
Kalmár Mihály

Cluj—Kolozsvár, Czertörd-u. 56.

se pot cumpăra orice mașini de cusut pentru gospodărie și industrie, deasemenea biciclete de plin echipate, plătind lunar, în rate avantajoase.

Cea mai ieftină sursă pentru
săpunuri

pentru gospodărie, săpunuri de toaletă, parfumuri, orice articole pentru spălat.

Luminări

stearină și ceară pentru
luminări; e fabrica de săpun
a lui

Ferencz Károly,
Str. Forray p. Nadasdy.

ILUSTRATE
cu motive românești,
vederi din Arad ș. a.
se pot căpăta la
LIBRĂRIA
TRIBUNEI
IN ARAD.

Picturi academice decorative proprii.

Adolf Gündisch pictor bisericesc și
văpsitor de chenare

Saggasse 28. Sibiu-Nagyszeben. Bachgasse 8.

Se recomandă pentru împodobirea bisericilor în orice stil, altare, icoane, frescuri, prapori etc., apoi văpsirea a orice fel de firme atât din lemn, tinichea sau pânză, cât și cele mai frumoase firme de sticlă, deasemenea primește renovarea și colorarea radicală a iconostasurilor, stranelor, tribunelor et. marmorarea sau aurirea lor cu culori de aur veritabile, cari își păstrează fața. De-asemenea se primește pe lângă prețuri culante, restaurarea artistică a tablourilor vechi.

Comandele din provincie se efectuează prompt și conștiințios.

Firme artistice pe sticlă.

Să sprijinim industria locală și din țară.

Cel mai vechi cel mai mare și cel mai vrednic de încredere
magazin de saci și pânze de dril.

Stori, găitane, mregi, pânze de in și cânepă,
funii economice, fabricație proprie, tocuri pentru așternut de păr de cal împletit. — fabricație de storuri.

Tartane de lână și maltrapuri pentru
cal, depozit de fabrică în covoare.

— Prospecturi de prețuri la cerere, se află la firma: —

Erdélyi és Bácskai **Reich B. K. Fia és Tsa**
ipararu raktár ::
Arad, Piața Andrásy Nr. 6. — Telefon Nr. 649.

Friedrich Schintzel

— fabrică de mezeluri, —

salam și cârnățarie

Nagyszeben — Hermanstadt

— Jungenwald-strasse No. 3. —

Își recomandă diferitele specialități de cârnați de cea mai fină calitate, șunci, salam, pariser, cârnați de hrean și Frankfurt, caș de ficat, sarfăladă etc. Slănină albă și pipărată, unsoare curată de porc.

Liste de prețuri gratuit. Vânzătorii primesc rabat. Comandele din provincie se efectuează prompt, atât la expediția cu poșta cât și cu trenul.

Anunțăm on. clienții că avem încă
2 mașini de treierat
cu putere de 8 cai și 2 mașini cu putere de 4 cai,

pentru încălzit
cu pac, lemne,
sau cărbuni, pe
cari le putem
imediat pune
la dispoziția
celor cari au
lipsă de ele.
Garantție.

Condiții avantajoase de plată. **Frații Burza,** Arad, Boros Béni-tér 1. :

Urmașul lui P. SORS

FRANZ AGNICSEK

Temesvár-Fabric, Dreikönig-G. 30—32.

Își recomandă atelierul său pentru ori-ce fel de

trăsuri și curelărie

pe lângă prețurile cele mai ieftine. Ori-ce reparaturi la trăsuri noi și vechi se efectuează repede și prompt.

HOTEL SCHMIDT

HOTELIER GÜNDISCH M.

— SIBIIU—NAGYSZEBEN, BAHNGASSE. —

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public voiajor că am luat în Sibiiu, hotelul și restaurantul binecunoscut Schmidt, la o sută pași depărtare de gară. Mă voi nizu să pot găstiga încrederea și deplina mulțămire a on. public voiajor. Camere curate, mâncări gustoase, beuturi bune și curate, mese de biliard, ofer un cămin plăcut. Iluminație electrică. Recomandându-mă în atenția onoratului public semnez

Cu distincția
stimă: **Gündisch M.** proprietarul hotelului Schmidt.

Văd. Engel Vilmos

instituit chimic pentru curățirea și vopsirea mătasei, stofei etc.

— Făgăraș—Fogaras (Transilvania). —

— Intreprindere de primul rang. —

Primește spre curățire chimică, cu prețurile cele mai ieftine, fără ca să le descoase, tot-felul de haine de bărbați și femei.

Haine pentru baluri, uniforme, cojoace de iarnă, coviltire, covoare, lucruri de mână, șaluri, dantele, pene, mănuși, ș. a. precum și ghete din piele albă, etc. etc.

Aranjament modern și de specialitate: Transformarea, curățirea și înălțirea perdelelor de dantele și a țesăturilor.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru sculptura pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA

sculptură
în
piatră

Atelierul central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsma-u.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmură, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Cancelarie Centrală:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

G. Orendt & W. Fejeri

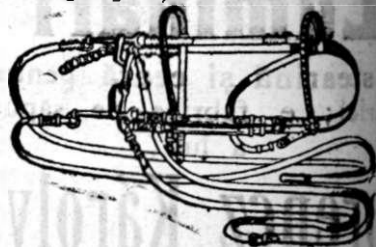
curelari, senari și negustori de geamantane în

Sibiiu — Nagyszeben, Heltauergasse 45.

Se recomandă pentru pregătirea lucrărilor de trăsuri, șele și călărie deasemenea geamantane și genți.

Avem în depozit tot-felul de articoli pentru voiaj, fumat, sporturi și excursii, pe lângă prețuri convenabile.

Recomandăm pe urmă cei mai buni jamperi de piele, fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strâns lipite de picior, deasemenea curele pentru mașini. Prospect de prețuri se trimite gratis și franco referindu-vă la ziarul nostru.

„TIMIȘIANA” INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII

Fondată la anul 1885.

Centrala în Timișoara oraș (Belváros) Piața Balázs No. 1. (Palatul Mocsonyi).

Filiale în Buziaș, Recaș, Ciacova și Delta.

Telefon pentru centrală Numărul 510.

Telefon pentru „STANDARD” No. 1028.

Capital propriu 1.500.000 — Cor. — Depuneri . 4.000.000 — Coroane

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele. — Administrează depuneri cu casete de economizare.

Plătește deponenților după mărimea sumei depuse 4¹/₂% și 5% interese, fără nici o detrageră.

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10.000 Coroane, după starea-caslei se plătesc și fără abdicere.

Escomptează cambii și acordă credite cambiale cu acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordă împrumuturi hipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Administrează agentură generală pentru Ungaria de sud a societății de asigurare „STANDARD”.

Telefon: Filiala Buziaș Nr. 10. — Filiala Recaș Nr. 14.

Telefon: Filiala Ciacova Nr. 16. — Filiala Delta Nr. 26.